Óvodai Pedagógiai Program

Nőtincsi Vár-Lak Óvoda és Bölcsőde

OM azonosító: 032147

2026.

Tartalom

Törvényi szabályozás **4**

I. Az óvodai nevelésünk alapprogramjának célja **5**

II. Gyermekkép, óvodakép **7**

Gyermekkép 7

Óvodakép 9

Helyzetkép 11

Az Óvoda bemutatása **11**

Boldog Óvoda **12**

Az óvodai élet szervezése **13**

A tudatos fejlesztés módszerei **14**

A nevelés időkerete **14**

Napirend **15**

Óvodánk jellemzői: **16**

A tevékenységközpontúság: 16

A nevelésközpontúság: 16

A nyitott óvoda: 16

III. Az óvodai nevelés feladatai **17**

Az egészséges életmód alakítása 18

Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés 21

Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása 24

IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei **26**

Személyi feltételek 26

Tárgyi feltételek 26

Az óvoda kapcsolatai 27

Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció 28

Az intézmény külső kapcsolatai 28

Kiemelt figyelmet igénylő, valamint a különleges bánásmódot igénylő gyermekek 30

Az integrált nevelés, oktatás 31

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés 31

V. Az óvodai élet tevékenységformái **31**

Játék 31
Verselés, Mesélés 35
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása 38
Ének-zene, énekes játék, gyermektánc 39
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka 43
Mozgás 46
A külső világ tevékeny megismerése 50
Munkajellegű tevékenységek 54
A tevékenységekben megvalósuló tanulás 56
VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére 59
VII. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei 63
VIII. Az óvoda kapcsolatrendszere 64
Az óvoda és család kapcsolata 64
Az óvoda és az iskola kapcsolata 64
Az óvoda egyéb kapcsolatai 64
IX. Gyermekvédelem az óvodában 66
Óvodapedagógus feladatai az óvoda - gyermekjóléti szolgálat kapcsolattartása során: 66
A gyermekekkel kapcsolatos feladatok: 67
Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése 68
A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének pedagógiai feltételei: 68
Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja 68
Személyes bánásmód alapelvei: 70
Csoporttársak el- és befogadó képessége 70
X. A gyermeki fejlődés mérése, értékelése 71
Az óvoda nevelési programjának értékelése 73
Legitimációs záradék 73
Érvényességi rendelkezések 73
Felhasznált irodalom: 74
Melléklet 75

Ez a dokumentum, a Nőtincsi Vár-Lak Óvoda és Bölcsőde,Nevelőtestülete által készített Pedagógiai Program.

Az intézmény fenntartója a Nőtincs Község Önkormányzata.

Törvényi szabályozás

- 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet, az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

- 137/2018. (VII. 25.) kormányrendelet: Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelet módosításáról

- 2013 évi CXXIX törvénnyel módosított 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról

- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet az SNI gyermekek óvodai és iskolai nevelésének irányelvéről

- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

- A 257/2013. (VII. 5.) Korm. rendelettel módosított 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

- 1/1998. (VII.24) OM rendelet a nevelési – oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

- 18/2024. (IV.4.) BM rendelet a pedagógus teljesítményértékelés rendszeréről
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról

- Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2016/679 rendelete (GDPR)

I. Az óvodai nevelésünk alapprogramjának célja

Bevezető

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve - meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit. Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy:

a) a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg
b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be
c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

– az egészséges életmód alakítása,

– az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,

– az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

– a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;

– a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;

– a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;

– a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;

– az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

– a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;

– a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;

– megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az intézmény biztosítja a diabétesszel, anafilaxiával, epilepsziával és tartós gyógyszerelést igénylő gyermekek biztonságos ellátását az intézményi eljárásrendek alapján.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző - köztük az innovatív - pedagógiai törekvések, mivel az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz. Az óvoda nevelőtestülete elkészíti pedagógiai programját: vagy átvesz és adaptál egy kész pedagógiai programot, vagy saját pedagógiai programot készít, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni:

a) a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nevelést végez
b) a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.

II. Gyermekkép, óvodakép

Az óvoda a családokkal partneri együttműködésben végzi nevelő munkáját, tiszteletben tartva a családok értékeit és kulturális sajátosságait.

Az intézmény kiemelt figyelmet fordít a gyermekek mentális jóllétének támogatására, az érzelmi biztonság megteremtésére és a pozitív énkép kialakulásának segítésére.

Gyermekkép

Az intézmény kiemelt figyelmet fordít a gyermekek mentális jóllétének támogatására, az érzelmi biztonság megteremtésére és a pozitív énkép kialakulásának segítésére.

- Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
- A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
- A gyermeki személyiséget gondoskodás, tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés övezze, nincs helye semmiféle előítélet kibontakozásának.
- A nevelés segítse a gyermek személyiségfejlődését, az egyenlő hozzáférés biztosításával, az alábbi elvek kapjanak hangsúlyt: hátránycsökkentés, esélyteremtés, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése.

Az intézmény biztosítja az inkluzív pedagógiai szemlélet érvényesülését és az egyéni szükségletekhez igazodó differenciált bánásmódot.

- Óvodáskor végére a különbözőségekkel természetes módon éljenek együtt. Alakuljanak ki a következő életszakaszba való átlépés feltételei. Koruknak megfelelő mértékben legyenek empatikusak, szolidáris játszótársak, csoporttársak.
- Az óvodáskorú gyermek alaptevékenysége a játék, melyet önként, szabadon, belső késztetésből végez. Közben ismeretekre, tapasztalatokra tesz szert, új információkhoz jut,

fejlődik a kapcsolat- és együttműködő készsége. A tanulás és a munka is játékból indul ki, és a játékból fejlődik. Ezért az óvodai élet minden napját úgy szervezzük, hogy a gyermek annak minden percét játékként élhesse meg. Legyen lehetősége a tevékenység idejét, ritmusát saját maga megválasztania az adott napirendi kereten belül.

- A gyermek fejlődés iráni igényét ébren tartjuk, testi, lelki, szellemi szükségleteit kielégítjük. Képességei kibontakoztatásának folyamatában joga van az önálló kezdeményezésre, az érdeklődéstől függő szabad tevékenységválasztásra, a kutatásra, egyéni felfedezésre.
- Egyéni sajátosságait megismerve, ebből kiindulva fejlesztjük képességeit. Viselkedésének önszabályozását kialakítjuk, szabadságát megadva erősítjük önbizalmát. Tudatosan szervezett, tervezett nevelési helyzetek megteremtésével, személyre szóló fejlesztő munkával a hozott hátrányokat csökkentjük, és ez által esélyeit javítjuk az iskolai tanuláshoz.
- Rend és fegyelem segíti a gyermeket abban, hogy saját maga életét megszervezze, megértse, elfogadja, gyakorolja, viselkedését, magatartását, érzelmi életét pozitív irányban fejlessze. Mindezek olyan életvezetési technikákat adnak a gyermek számára, melyek a harmonikus személyiségfejlődés alapját biztosítják. Segítik a közösségi élet szabályaihoz való alkalmazkodást.
- A szülők és az óvodapedagógusok egymást segítő, megbecsülő nevelőpartnerek a gyermekek kiegyensúlyozott személyiségfejlődése érdekében.
- Nevelőközösségünkben kialakult a befogadó, egymást segítő nevelői attitűd, melyet a gyermekek felé közvetítendő értéknek tartunk. A már kialakult hagyományainkra építve nyitottak vagyunk az új nevelési elvek befogadására és közvetítésére.
- Az óvodás gyermek személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért elsődleges és elengedhetetlen, hogy őt érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. Az érzelmi nevelés feladataiként törekedni kell a szeretet és kötődés képességének fejlesztésé- re, a mások iránti tisztelet és megbecsülés érzésének kialakítására, fejlesztésére, az ösztönök és érzelmek irányításának fejlesztésére, az érzelmi zavarok tompítására, leépítésére.
- Vállaljuk, hogy az óvodánkba járó gyermekeknek, életkoruknak és egyéni fejlődésüknek megfelelő tevékenységek, élmények széles körét biztosítsuk. Intézményeinkből olyan szociálisan érzékeny, közösséghez alkalmazkodni tudó gyermekeket szeretnénk

elengedni, akik nyitottak, érdeklődőek, önálló feladatmegoldásra képesek és el tudják fogadni a másságot, iskolai munkájuk során egyéni képességeiknek megfelelően teljesítenek.

Óvodakép

- Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
- Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
- Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- Az óvoda a családokkal partneri együttműködésben végzi nevelő munkáját, tiszteletben tartva a családok értékeit és kulturális sajátosságait.
- Az intézmény biztosítja az inkluzív pedagógiai szemlélet érvényesülését és az egyéni szükségletekhez igazodó differenciált bánásmódot.

- Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:
  a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi
  b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását
  c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és

fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
- Az óvoda, mint nevelési intézmény, nem függetleníthető a környezeti hatásoktól. A mindenkori makró és mikró társadalom kultúrájával, szokásaival, értékrendjével mindig hatással van a nevelési program célkitűzéseire. Nevelőmunkánkban több terület fejlesztése is előtérbe kerül, melyek óvodánk társadalmi környezeti adottságai miatt sajátos feladatokat jelentenek:
  a) A természeti környezettel való harmonikus együttélés kialakítása, az alapvető természetvédelmi ismeretek közvetítése.
  b) Az egyénre, az egészség védelmére történő odafigyelés.
  c) A mikrokörnyezet változásaiból adódó egyenlőtlenségek szociális és pedagógiai kompenzálása.
- Az óvodai csoportba tartozás alapján - amely homogén és heterogén korösszetételű -, kialakul a közös értékrend, amely az óvodák egyéni arculatát eredményezi. Az óvodai közösséget úgy formáljuk, hogy kialakuljon a társadalom számára is hasznos közösségi érzés, közösségi tudat, közösségi szokás, amely a hagyományok tiszteletben tartásán is alapul. Mindezekhez a gyermekeknek nyitott légkört, demokratikus, szeretetteljes irányítást biztosítunk, melyben tág teret kap a gyermek önállósága, tevékenységvágya, döntési képességének kibontakoztatása. Óvodánkban minden tevékenység a gyermek egyéni örömét, sikerélményét, a közös élményt erősíti.
- A gyermeki személyiség kibontakozásának feltétele, egy olyan bizalmat, biztonságot, segítségnyújtó megértést és toleranciát sugárzó közeg, ahol maximálisan érvényesítheti szükségleteit és jogait. Testre és lélekre szabott nevelést kap.

Helyzetkép

Nőtincs község Nógrád megye délnyugati részén, a Naszály hegy lábánál, a Lókos patak völgyében fekszik. Budapesttől 50 km-re, a 2-es számú – az országot Szlovákiával összekötő – főútvonal mellett élünk. E kedvező adottságok révén sok szállal kötődünk a térség történelmileg meghatározó városához, Váchoz, valamint a fővároshoz, Budapesthez. Nőtincs 20 km^2 területe természeti szépségekben gazdag, kirándulások szervezésére, pihenésre alkalmas terület. Falunk értékét egy szép tó gazdagítja, a tó melletti Szent István park, különböző rendezvények színhelye.

Ma a község lakossága 1038 fő. Infrastrukturális hálózata jó.

Nőtincsen háziorvos, fogorvos és védőnő dolgozik. Önkormányzatunk könyvtárat, faluházat és óvodát működtet. A település szolgáltatásait hét kereskedelmi egység gazdagítja. Testvértelepülésünk a Szlovákiában található Málas.

Az Óvoda bemutatása

Óvodánkat 1963-ban építették, eredetileg is óvodának szánták. Természeti környezete ideális, udvarát zöld övezet határolja.

A nevelői munkát 6 fő felsőfokú végzettségű óvodapedagógus végzi, a pedagógiai oktató/nevelőmunkát 3 dajka és 1 pedagógiai asszisztens segíti. Konyhai kisegítő és egy karbantartó/fűtő segíti munkánkat. Külső óraadóként hetente logopédus és gyógypedagógus foglalkozik gyermekeinkkel.

Az épület 2019-ben lett teljesen felújítva, ekkor egy 12 fős bölcsődei csoport is kialakításra került intézményünkben. Jelenleg óvodánkban három csoportszoba (66 férőhely), és egy fejlesztő szoba található. Lehetőségünk van a határolt terek kialakítására, mint pl. babaszoba, mesesarok, építő játékok tere, ábrázoló asztal, tanulóasztal stb.

A gyermekek gazdag játéktevékenységét változatos eszközökkel biztosítjuk, oly módon, hogy a vásárolt eszközök mellett a gyermekekkel közösen, készítünk kreativitást fejlesztő, alkotásra késztető kiegészítő eszközöket is. Gazdag a képességfejlesztő játékaink köre. A sokszínű technikát biztosító ábrázolóeszközök, könyvek, zenei eszközök a gyermekek rendelkezésére állnak. A csoportszobák bútorzatai a gyermekek méreteihez igazodnak.

Tornaszobánk alapterülete 48 m^2. Felszereltsége jó. Rendelkezünk bordásfallal, összeszerelhető tornakészlettel, ugró labdákkal, trambulinnal, karikákkal, scogym készlettel, kosárlabda

palánkkal, Adidas labdákkal, stb. Kialakításra került egy fejlesztőszoba is, ahol logopédiai, illetve egyéni, és kiscsoportos fejlesztések valósulnak meg.

Öltözőink is teljes felújításra kerültek, minden gyermeknek külön öltözőszekrénye van. Mosdóink vízkeverővel ellátottak, a szerelvények magassága, méretei a gyermek méreteinek megfelelnek. Tálaló konyhánkba az ételt szállítják, de ez nem akadályozza a folyamatos étkezés biztosítását.

A nevelői értekezletek megtartására a vezetői irodába kerül sor. Az itt található, illetve a csoportok polcain lévő szakkönyvek segítik az óvónők munkáját. Szakirodalmi könyveinket folyamatosan pótoljuk. Irodánkban, és fejlesztőszobánkban minden számítástechnikai eszköz megtalálható.

Óvodánk udvara az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. Megfelelő zöld övezet veszi körül, (Őspark, természetvédelmi terület) nem teljesen sík telek, ami a gyermekek változatos mozgásának kielégítésére alkalmas. Kiterjedése 2240 m^2 a játszóudvar nagyobb része gyepesített, de van bitumenes rész is, amely lehetőséget nyújt: labdázásra, aszfaltrajzolásra stb. Környezetünkben folyamatosan megfigyelhetjük a növények fejlődését.

Homokozónk sajátos területe az udvari játéknak. Fajátékaink, mászókáink, hintáink változatos tevékenységre és mozgásformákra késztetik a gyermekeket, mindemellett esztétikai élményt jelentenek gyermeknek, felnőttnek egyaránt.

Kiemelt feladatként kezeljük a balesetmentes közlekedést ezért óvodánk udvarának egy részén KRESZ pályát készítettünk, amelyhez bicikliket, rollereket, kisméretű motorokat vásároltunk.

Környezetvédelem, munkára nevelés feltételeinek megteremtéséhez megfelelő méretű kerti szerszámok biztosítottak.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteinek, biztosítsa egészségük megőrzését, lehetővé tegye mozgás és játékigényük kielégítését.

Célunk: az udvar balesetmentesítése, új játékokkal való bővítése, parkosítása az EU szabványok figyelembevételével.

Boldog Óvoda

Intézményünk elnyerte a Boldog Óvoda címet, idén már két óvodapedagógusunk vett részt a továbbképzésükön. A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire

építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás korosztály számára.

A Boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a fiatalok elé, hanem hogy vezérfonalat adjon, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására adjon lehetőséget. A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. Megbocsájtás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

Az óvodai élet szervezése

A tervezés tudatos, átgondolt folyamat, melynek során számításba kell venni, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme, sőt a fejlődés dinamikája is egy-egy gyermek esetében más és más lehet. A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A nevelés és tanulás tervezése egy tömbben, egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg. Komplexitása abban rejlik, hogy a gyakorlatban a gyermeket érő élmények, tapasztalatok egyszerre, egy időben jelentkeznek. Így kell tervezni és megvalósítani is. Minden esetben tevékenységet tervezünk, a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások, különböző szervezett tevékenységek formájában az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével. A tervezés általában anyaggyűjtés előzi meg. Célszerű összeállítani egy ötlettárat, ami egy adott környezeti téma köré csoportosul. A helyi sajátosságokat is figyelemmel kísérjük.

A tervezést érintő szempontok, területek:

- A családi nevelés elsődlegességének figyelembevétele
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése során: A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésére kidolgozott módszerek, projektek, tervek
- A sajátos nevelési igényű gyermekek pedagógiai fejlesztésére irányuló fejlesztési tervek, játékgyűjtemények
- Az anyanyelvi nevelést segítő pedagógiai eljárások
- A közösségi nevelést célzó tervek, eszközök
- Az otthon és az óvoda világának találkozását segítő fejlesztések, programok különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyermekekre
- A hátrányos helyzetű szülőkkel való partneri együttműködés formái, módszerei az óvodába lépés előtt
- Az IKT alkalmazása a napi gyakorlatban
- Feljegyzéseket vezetünk a gyermekek fejlődéséről, így konkrét megfigyelések adnak alapot a differenciált fejlesztés megtervezéséhez.

A tudatos fejlesztés módszerei

A célból és a feladatrendszerből következően a csoport egészére nézve tervezünk, de a csoporton belüli differenciált, egyéni fejlesztés megköveteli tőlünk az egyes gyermekekre szabott fejlesztést is.

Fontos, hogy a gyermek szabadon dönthessen, alkothasson, gondolkodhasson és cselekedjen. Elegendő időt kell adni a tevékenykedésre és tapasztalatszerzésre. A nevelőmunka elemzése, értékelése is az óvónő feladata. Ez ad támpontot a nevelőmunka tervezésének irányvonalai- hoz.

A nevelés időkerete

A napirend biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott légkört és szokásrendszerének kialakításával a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát. Egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenység és a pihenés váltakozó biztosítása. A napirenden belül a legtöbb időt a játék kapja, mert ez a gyermek legfőbb tevékenysége. A gondozás és a szabadlevegőn való tartózkodás jól illeszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába.

Napirend

6^{30}	Érkezés folyamatosan az óvodába /játék, rajzolás/
8^{00}	Folyamatos Tízórai Folyamatos beszoktatás Tervezett tevékenységek, tanulási lehetőségek kötetlen és szervezett formában: mese-vers, ének-énekes játék, külső világ tevékeny megismerése (matematika), mozgás, ábrázolás, játékos tevékenységek
10^{30}-11^{45}	Levegőzés /udvari játék, séta a szabadban, kirándulások/
11^{45}-12^{30}	Ebéd /gondozási teendők végzése/
12^{30}-14^{30}	Délutáni csendespihenő
14^{30}-16^{30}	Uzsonnázás, gondozási teendők végzése, játék a csoportszobában/lehetőség szerint a szabadban

Óvodánk jellemzői:

A tevékenységközpontúság:

- amelyben, tiszteletben tartjuk a gyermek egyéni sajátosságait, jogait, tudatosan építünk a gyermeki aktivitásra és alkotásra
- amelyben kialakul egy olyan élettér a gyermek számára, ahol mindenki szükségletei szerint megvalósíthatja vágyait, megélheti álmait
- amelyben sikerorientált készség és képességfejlesztés folyik

A nevelésközpontúság:

- amely a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik
- a teljes gyermeki személyiség fejlesztését tevékenységek által és tevékenységen keresztül fejti ki.

A nyitott óvoda:

- melyben a nyitottság nemcsak a befogadás ideje alatt, hanem óvodáskor végéig biztosítja a nevelőmunkába történő betekintést. Az óvoda nyitottsága hagyományok teremtésével, nyilvános közös programok, ünnepek segítségével valósítható meg. Pl.: Közös készülődések

III. Az óvodai nevelés feladatai

- Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül: az egészséges életmód alakítása, - az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, - az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk: A gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, eltérő fejlődési ütemét figyelembe véve személyiségének fejlesztése, fejlődésének segítése, amelynek eredményeként:

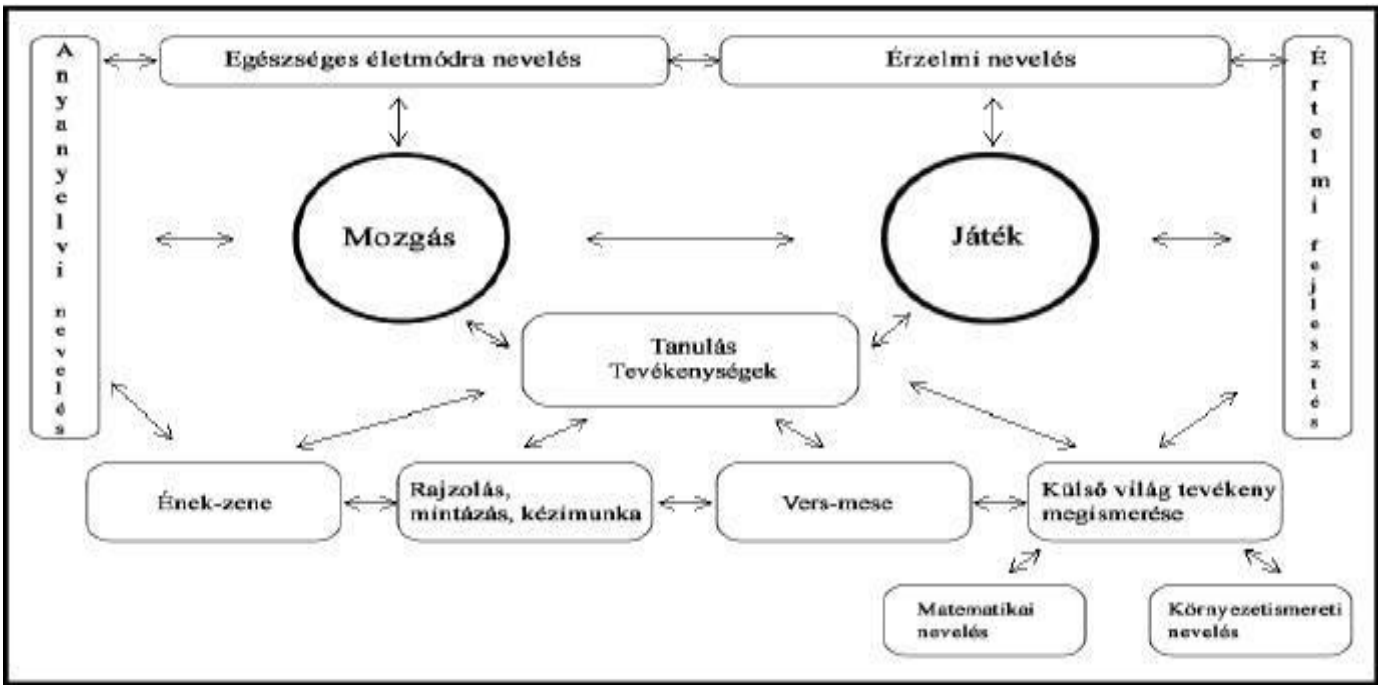

- Megerősödnek egyéni sajátosságai.
- Pozitív érzelemmel kísért szokásai, viselkedésformái képessé teszik arra, hogy tudjon alkalmazkodni társaihoz, a megváltozott körülményekhez, így képessé válik arra, hogy az iskolai tanulmányait megkezdhesse.
- Megalapozódnak olyan egészségmegőrző szokásai, melyben az egészséges környezet, az egészséges táplálkozás, a rendszeres mozgás egyaránt fontos.

- Nyitott, érdeklődő a természet dolgai iránt, megalapozódik környezetvédő- és szépítő magatartása.
- A nevelés sokszínűségével és differenciáltságával csökkennek hozott hátrányai, kudarc-tűrőbbé válik az iskolai tanulmányai során.
- Az óvodai nevelés feladatai az óvodai élet tevékenységformáinak keretében, az óvodapedagógus tudatos nevelőmunkájának következtében valósulnak meg, és a gyermekek személyiségének fejlődését eredményezik.
- A gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Az egészséges életmód alakítása

Célunk: Olyan egészségmegőrző szokások formálása, melyek az egészséges környezet, az egészséges táplálkozás, a rendszeres mozgás iránti igényt megalapozzák.

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés,
- az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.
- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása; - megfelelő szakemberek bevonásával - a

szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

- Az intézmény biztosítja a diabétesszel, anafilaxiával, epilepsziával és tartós gyógyszerelést igénylő gyermekek biztonságos ellátását az intézményi eljárásrendek alapján.

Az egészséges életmódra nevelés kiemelt jelentőségű ebben az életkorban. A belső igény kialakítását a személyes példamutatással és megfelelő lehetőségek biztosításával próbáljuk elérni.

Az óvodai nevelés feladata:

- gyermek testi fejlődésének elősegítése. Erre az életszakaszra jellemző a testi növekedés, melynek megfelelő végbemenetele érdekében a mozgáskultúra magas fokú biztosítása, kialakítása szükséges.
- a gyermekek gondozása, testi igényeik mindenkori kielégítése központi feladat, az egész óvodás kort felöleli. A megfelelő higiénés feltételek megléte igény kell, legyen. A tisztálkodás alapvető szabályainak ismerete, meglétének fenntartása vagy kialakítása a gondozási teendőink része
- az önállóságra szoktatás, a helyes technikák elsajátítása minden életkorban más és más fejlettségi szintű, ezt figyelembe véve kell a teendőket elvégezni, tanítani. A testápolási teendők belső igényének kialakítása az elérendő cél. Kiemelten kell kezelni azokat a családokat, ahol a szülők kevésbé képesek ennek maradéktalan elvégzésére, őket a védőnői szolgálattal, családsegítő munkatársakkal segíteni szükséges.
- A gyermekek egészségének a védelme kiemelt feladatunk az egész óvodás időszakban. Olyan környezetet kell, teremteni a számukra, melyben minden körülmények között biztonságosan tartózkodhatnak.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Figyelmet kell fordítani a megelőzésre is, hiszen az edzett, egészségesen élő és egészségesen táplálkozó kisgyermek ellenállóbb a betegségekkel, kórokozókkal,

környezeti behatásokkal szemben. Ennek értelmében az óvodának folyamatos kapcsolatot kell tartania a gyermekorvossal, mely kontroll alatt tartja a kisgyerekeket.

Az egészséges táplálkozás kérdéskörébe szorosan beletartozik az, hogy az intézményes étkeztetés alkalmával mi kerül a kicsik tányérjára. Óvodánkban olyan ételt fogyaszthatnak a gyerekek, melyre az ő életkori és fejlődési mutatóik alapján szükségük van.

A harmonikus mozgás kialakítása – beleértve a kis és nagymozgásokat is- szintén feladat az óvodáskorban. Az összerendezett mozgás kialakulásának elérése cél az óvodás korban.

Természetesen figyelembe kell venni az egyéni különbségeket, az esetleges, egyéni eltéréseket, és ezek korrekciója szükséges.

Intézményi egyedi elvárás

- Higiénikus szokások, szabályok megerősítése, kialakítása egész nap folyamán, az önállóságra való ösztönzés a pozitív megerősítés módszerével
- Tisztálkodás, WC használat, kézmosás, törülközés, fésülködés, fogápolás helyes, rendszeres végzésére nevelés az egészség megóvása érdekében
- Olyan nyitott és rugalmas rendszert teremtése, mely igazodik a gyermek egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, kompetenciájához, fejlődési üteméhez
- A tevékenységekhez nyugodt, sürgetésmentes légkört teremtése (csoportszobákban udvaron és más helyiségekben) ügyelve a hőmérsékletre, a szellőztetésre, fényviszonyokra, páratartalomra, zajártalomra.
- Az étkezési kultúra kialakításához a gyermekközösség mintaadó erejére is építünk. Ehhez fontos az esztétikus környezet biztosítása: asztalterítő, szalvéta stb..
- A korszerű táplálkozás jegyében rendszeresen nyers formában kapják a gyermekek zöldséget és gyümölcsöt
- Az ivóvíz fogyasztására egész nap folyamán lehetőséget teremtünk, ösztönözzük a gyermekeket az elegendő mennyiségű vízfogyasztásra.
- A pihenés feltételeinek megteremtése az egyéni és közösségi érdekek összehangolásával történik, figyelembe véve a gyermekek életkorából fejlettségéből adódó különbségeket.
- Délutáni pihenést segíti a rövid mese vagy a halk zene vagy altatódal, énekhallgatás.
- A zavartalan pihenés érdekében biztosítjuk a megfelelő méretű ágyakat, takarókat, és az

- „otthont jelentő”, és balesetveszélyt nem rejtő „játék alvókák” használatát a beszoktatás ideje alatt
- A szabad levegőn való tartózkodás fontos része a napirendünknek
- A túlzott UV sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire figyelve tartózkodunk a szabadlevegőn.
- Fontosnak tekintjük, hogy a gyermek cipője megfelelő minőségű, állagú és biztonságos legyen. Erre felhívjuk a szülők figyelmét.
- A mindennapos spontán és szervezett mozgás kiemelt szerepet kap a nevelési rendszerünkben, kihasználjuk a tornaszoba adta lehetőségeket.

A fejlődés várható eredménye

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek. Készségszinten használják a kanalat, villát, kést. Étkezés közben halkan beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek, a ruhájukat ki – begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A ruhájukat rendezetten, összehajtva helyére teszik.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek saját küllemükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.

Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Célunk: Olyan szeretetteljes, nyugodt, harmonikus légkör megteremtése, melyben egymást feltétel nélkül elfogadják, a pozitív viselkedésformák kialakításával erősödnek a szocializációs képességek (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, önállóság, önfegyelem,).

- Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége.

- Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezért szükséges, hogy - a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás és normarendszerének megalapozása.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Intézményi egyedi elvárás

- Programunk megvalósításának fontos feltétele, hogy az óvoda alkalmazottai és a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak egymás közötti kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
- Az egyes csoportoknak önálló, de egymáshoz kapcsolódó szokásrendszer kialakítása, amely elmélyíti a gyermekek közösséghez való tartozásának érzését.
- A faliújságon a gyermekek rajzainak saját, jellel ellátott hely biztosítása.
- Óvodánkban a „befogadás, beszoktatás" ideje alatt a gyermekek fokozatos megismertetése az óvoda épületével, az őket körülvevő felnőttekkel és gyermekekkel.
- A gyermekek az óvodánkba beszoktatás ideje alatt behozhatják magukkal a kedvenc tárgyaikat (mese párna, kedvenc plüss figura), hogy az otthonosságot és a biztonságérzetet ezek a tárgyak is erősítsék.
- A gyermekek neveléséhez fontos a szülőkkel, a bizalommal teli kapcsolat kiépítése
- Közösségfejlesztő pedagógiai munkánknak fontos része a gyermekekre való odafigyelés, a gyermekek saját érzéseinek elmondására, mások érzéseinek meghallgatására való ösztönzése
- Alapelvünk, hogy a gyermeket annak elfogadására, megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Fontosnak tartjuk, a szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlását, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás és normarendszerének megalapozását.
- Nevelésfilozófiánk szerint ebben az életkorban szükséges az együttélési szabályok kialakítása és betartatása (köszönés, játékeszközök helyrerakása stb.) A normák kialakulása és alkalmazása a mindennapok része, áthatja magát a gyermeknapi életét.

A fejlődés várható eredménye

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- A gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásszabályainak betartása. Egymást megkérik a szabályok betartására.

- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival. A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt. A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják. Óvodán kívül, ha találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- Ismerik saját képességüket, tudják értékeiket, de azt is meg tudják fogalmazni, melyek a hiányosságaik.
- Érvényesítik kezdeményezőkészségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat. Éretté válnak az iskolába lépésre.

Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk: olyan, a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére épülő fejlesztés, amely játékba ágyazottan tevékenykedés során erősíti, alakítja a taníthatósághoz szükséges képességeket (megfigyelőképesség, emlékezet, figyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat). A nevelő tevékenység egészében olyan beszélő környezet kialakítása, ahol előtérbe kerül a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, valamint kiemelt figyelmet fordít, a gyermeki kérdések megválaszolására.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és

élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Személyi feltételek

- Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
- A migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Az óvodai élet megszervezése

- A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
- A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
- Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
- Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az óvoda kapcsolatai

- Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai

szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a szlovákiai testvértelepülésünk Málasi Óvodájával kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn, szervez közös programokat.

Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció

Az intézmény belső kapcsolatrendszerének középpontjában a támogató szervezeti struktúra áll, amely a pedagógusok szakmai együttműködésén (munkaközösségek) alapszik.

A nevelő-oktató munka egyik alapfeltétele, hogy tervszerűen működő, folyamatos megújulásra képes, innovatív közösségek alakuljanak ki az intézményben. A szervezeten belüli információáramlás hatékonyan kialakított rendje szintén alapja a magas szintű szakmai munkának.

Az intézmény külső kapcsolatai

Az intézmény fontosnak tartja a külső partnerekre vonatkozó kapcsolati rendszerét, ezért azt megtervezi, kialakítja és működteti. A partnerekkel kialakított kapcsolatrendszeren keresztül felméri a partnerek igényeit, elégedettségét, és befogadja innovatív ötleteiket. Az intézmény kihasználja azokat a lehetőségeket, ahol a környezete számára bemutathatja eredményeit, és feladatvállalásaival megjelenik a szűkebb/tágabb közösség (szakmai szervezet, település) életében is.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető a feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott, és kezdeményező.

Intézményi egyedi elvárás

- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés célja az anyanyelv szeretete, ismerete a kommunikációs kedv fenntartásával, továbbá az inger és élmény gazdag környezet megteremtésével, valamint az érzékelés észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség, és a mozgás fejlődésének folyamatos biztosítása.
- Az óvodapedagógusok feladata az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció-különböző formáinak alakítása beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel
- Az értelmi nevelést változatos tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósuljon meg.
- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. A gyermek beszéd és kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, mely előnyös vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermekek számára a közösségben
- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve tervezzük és szervezzük a mindennapi játékba integrált tevékenységeket, melyben arra törekszünk, hogy a gyermekek sok érzékszervre ható és közvetlen tapasztalatszerzés útján jussanak új ismeretekhez

A fejlődés várható eredménye

- Képesek lesznek egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazására.
- Az ismeretek alapján, életkoruknak, egyéni fejlettségüknek megfelelő feladatokat irányítással és önállóan is megoldanak.
- Képesek lesznek kifejezni érzéseiket, gondolataikat az anyanyelv és az ábrázolás eszközivel egyaránt
- Képesek lesznek a kialakult észlelési képességeiket, a finommotoros képességeiket összerendezetten használni.

- A gyermek érthetően, egyszerű vagy összetett mondatokban elmondja kívánságait, gondolatait
- Helyesen használja a nyelvtani kifejezésmódokat
- Figyelme, koncentráló képessége fejlődik, gondolkodása fogalmi szintre tevődik
- Érdeklődő, másokat is képes meghallgatni
- A természetről, környezetéről és a jeles napok tevékenységeihez fűződő kifejezése átkerülnek a gyermek mindennapi szóhasználatába.

Kiemelt figyelmet igénylő, valamint a különleges bánásmódot igénylő gyermekek

Az intézmény biztosítja az inkluzív pedagógiai szemlélet érvényesülését és az egyéni szükségletekhez igazodó differenciált bánásmódot.

A gyermekek fejlesztése során olyan speciális fejlesztő eljárásokat alkalmazunk - szakemberek irányításával - amelyek által a HH és HHH, valamint az SNI, BTM, gyermeket, hozzásegítjük hátrányaik csökkentéséhez. (Ntk. 4. § 13.)

Különleges bánásmódot igénylő gyermek

- sajátos nevelési igényű gyermek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos gyermek:

A beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarral küzdő gyermek (BTM) az, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A sajátos nevelési igényű gyermek, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján integráltan oktatható mozgásszervi, érzékszer értelmi vagy beszédfogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási) zavarral küzd.

Az integrált nevelés, oktatás

- Figyelemmel kísérjük az SNI gyermek fejlesztésének igényeit
- Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hiányainak leküzdéséhez
- Támogatjuk az óvodapedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált képzéseken

A többséghez és a kisebbséghez tartozó gyermekek együttnevelése valósul meg Óvodáinkban az integrált fejlesztés a funkcionális teljes integráció szintjén valósul meg, mivel minden gyermek a nevelés-oktatás teljes időtartamában együtt, egy csoportban tartózkodik. Az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével az együttnevelés minden esetben egyéni fejlesztést is jelent.

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés

A tehetség felismerése: a tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetséggondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik**.** A családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetséget sejtet**.**

A tehetségfejlesztés módjai:

Gazdagítás, dúsítás – a tehetséges gyerekek a normál oktatásban tanulnak, de a tanulás bizonyos idejében differenciált, különleges tehetséggondozásban részesülnek az óvodában vagy az óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekben

Intézményi egyedi elvárás:

Fontos szem előtt tartanunk, hogy az óvodás életkorban nem a tehetség diagnosztizálására kell törekednünk, hanem a lehetőségeket kell észre vennünk. Amit tapasztalunk, nem biztos, hogy többlet képesség. Lehet, hogy csak a gyermek gondolkodásának fejlődési üteme gyorsabb.

V. Az óvodai élet tevékenységformái

Játék

- A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A

kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

- A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus.
- Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.
- Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játék a kisgyermek elsődleges, meghatározó tevékenysége, mely a lehető legnagyobb mértékben hat szinte valamennyi pszichés, motoros, szociális személyiségkomponensre. A játék létforma, legfőbb élményforrás, személyiségfejlesztésének színtere, a tanulás, a készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

Célunk: a gyermekek elemi pszichikus szükséglete, a szabad játék minél optimálisabb szintű kielégítése a megfelelő feltételek biztosításával, játéktámogató magatartással, a szülők szemléletformálásával.

Feladataink:

Tudatosan támogató, serkentő, ösztönző biztonságot adó jelenléttel, boldog atmoszféra teremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviseletével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása.

A játékos tevékenységszervezésmegfelelő körülmények biztosításával feltételteremtő, játéktámogató magatartás valamennyi játékfajta tekintetében

A megfelelő játékidő biztosítása

A kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységek ajánlása

Udvari játéktevékenység szervezése, az évszakok által nyújtott udvari játéklehetőségek biztosítása.

A játék fajtái:

- **Gyakorló játék (konstrukciós játék)**

Legjellemzőbb 3-4 éves korban, de megjelenik idősebb korosztálynál is. Egy tevékenység sokszori ismétlése, melyet a gyermek önmaga választ, mert sikerélményhez juttatja. Előnye, hogy ez által fejlődnek részképességei (szem-kéz koordináció, kezesség kialakulása). Véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely újra és újra ismétlésre készteti a gyermeket, gyakorló játék. Irányításában biztosítani kell a mozgásteret, játékörömöt, illetve a játékeszközöket. A kicsik számára legyenek öltöztethető, húzható, rakosgató játékszerek.

- **Szimbolikus és szerepjáték**

Nevelés szempontjából a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta, melyhez különösen erős képzelőerő társul. Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy a beleélés kifejlett formája kialakulhasson, minél többféle szerepet megformálhasson és sikerélményhez jusson.

Már 3-4 éves korban megjelenik, végigkíséri óvodai életünket és 7 éves korra, fokozatosan jut el egy magasabb szintre.

- **Dramatizálás, bábozás**

A gyermekek sokoldalú örömszerzésének megjelenítői. A báb segítségével kialakulnak a közösségi szokások, a társas kapcsolatok. A bábozás legfejlettebb formája a bábjáték, amikor a gyermekek képesek a reproduktív játék után rövid, kitalált játékot produkálni. A dramatizálás lehetővé teszi, hogy mind az, ami foglalkoztatja őket, közel áll hozzájuk, saját elgondolásaik alapján eljátszhassák. Fontos a báb és a dramatikus eszközök állandó jelenléte és helye.

- **Építő-és konstruáló játék**

A gyermekek játékában gyakran előfordul a kutató manipuláció, a bonyolultabb alkotások létrehozásának igénye. Az építő játék az eszközök, és anyagok változatosságát igényli, s ezek alkalmazása és a velük való tevékenykedés segíti a finommozgásuk alakulását.

- **Szimulációs játék**

A gyermek ismeretszerzésének folyamatában a játékot, mint módszert alkalmazzuk. A szimulációs játékokban a játékhelyzetet az óvodapedagógus teremti meg és irányítja, míg a szerep- játékban a gyermek kezdeményez.

A szimulációs játékok motiváló ereje igen nagy, fenntartja a gyermek figyelmét, növeli önfegyelmét.

- **Barkácsolás**

Az életből merített élményeiket próbálják saját elképzeléseik és kiválasztott eszközeik által megvalósítani. 6-8 éves korra jellemző a barkácsolás és a szerepjáték természetes velejárója**.**

Szabályjáték

Pontos meghatározott szabályok határozzák meg a játék egészét. Az óvónő adja meg annak a lehetőségét, hogy ők is hozzanak létre szabályokat. Az értelmi képességeket fejlesztő játékok gyakorlása alkalmassá teszi a gyermekeket az iskolai élet megkezdésére.

Intézményi egyedi elvárás

- Óvodapedagógusaink feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítsanak a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus szerepjátékokhoz (drámajátékhoz), konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- Óvodapedagógusaink a csoportszobákat úgy rendezzék be, hogy legyen állandó és variálható helye az úgynevezett játék ***„kuckóknak”.***
- Környezeti nevelésünk fontos eleme a természetsarok, amelynek gyűjteménye évszakoknak megfelelően változik. Kiemelt fontosságúnak érezzük a természet kincseivel való játékokat.
- A kisgyermekek ismerkednek természeti anyagokkal a játéktevékenységek során.

- Fontos hangsúlyozni, hogy óvodapedagógusaink tudják, hogy ebben az életkorban nem a természeti jelenségek tudományos magyarázata a fontos, hanem sokkal inkább maga a felfedező, cselekvő tevékenység és a játék.
- A játékeszközök kiválasztásánál óvodapedagógusaink arra törekednek, hogy sok praktikus, félkész játékot szerezzenek be (pl. textíliák, fonalak, más természetes anyagok), melyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek fantáziáját, manuális képességeit és kreativitását.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

A fejlődés várható eredménye

- A gyermekek elsajátítják, és már betartják a játékszerekkel és az együtt játszassál kapcsolatos elemi szabályokat, tartósan kialakul a kisebb-nagyobb csoportokban való együtt játszás igénye.
- Mozgásuk, értelmi és érzelmi fejlődésük alapján megértik környezetük egyszerű jelenségeit, és készek ezeket játékukban újra alkotni, reprodukálni.
- Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolkodásait, saját maguk is képesek tovább-gondolkodni és továbbfejleszteni ötleteikkel a játékot. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz, képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataikat, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait.

Verselés, Mesélés

- A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és

konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

- A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
- A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.
- A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.
- Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus ésa kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének egyik legfőbb segítője a vers, mese. Ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mese, a mesehallgatás nem csak az anyanyelvi nevelés lehetséges módja, hanem a személyiség különböző szféráit mozgósító tevékenység.

A mese képes olyan „varázseszközként” működni, mely miközben örömet okoz, élményt szerez, észrevétlenül fejleszti az értelmi, érzelmi, morális, szociális kompetenciákat.

Azt kell a gyermekekkel megéreztetnünk, hogy az irodalom nem megtanulandó szövegek tárháza, hanem az óvodapedagógustól hallott történetek, mesék, versek róluk szólnak, nekik szólnak, segítenek eligazodni a világban.

A mese szimbolikus formája, szemléletmódja rokon a világmegértés kalandos útját bejáró gyermek látásmódjával.

Célunk: Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermek meghallgatása, gyermeki kérdések támogatása és a válaszok igénylése.

Feladataink:

- A gyermeki önkifejeződés fejlődésének segítése, a saját vers és mesealkotás megalapozása, változatos módszerek alkalmazásával. Például: mesealakok, szituációk megjelenítése dramatizálással, bábozással, ismert mese befejezése, mozgásos átváltozás, utánzás, felnőtt által megkezdett mese befejezése, mese kiegészítése, átalakítás, fantáziajátékok, gyermekek meséje egy – egy ismert mesehősről, meseszerkesztése megadott címről, ismert mese feldolgozása kérdések alapján, képolvasás, közös vagy egyéni beszélgetés, mesemondás különböző eszközökhöz kapcsolódva, ismert mese követésével.
- A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása, fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében. Például: mese befejezése rajzzal, tematikus ábrázolás ismert meséről, saját mesekönyv, meseillusztráció készítés kedvenc meséhez.
- A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoportösszetétel figyelembevételével, a mese, versanyag megválasztásával a multi és interkulturális nevelés megalapozása.
- A könyv iránti vonzódás kibontakoztatása és a könyvvel való helyes bánásmód elsajátítása
- Olyan mesék történetek választása, amelyeknek témája a gyermekekről, közvetlen környezetéről, az állatvilágról szólnak, amelyeket az egyenes vonalú cselekmény az érthető, világos meseszövés, az érdeklődést ébren tartó szavak, fordulatok, ritmikus ismétlődések jellemeznek.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlődés és nevelés megvalósítása beszélő környezettel, szabálykövetéssel, kiemelt jelentőségű helyen van. Feladatai között modell értékű az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a vers, mesetevékenység területén:

- Megfelelő anyagkiválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszédkommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében.
- Az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (mese reprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok).

A tevékenység formában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés megértés, reprodukció fejlesztése (helyes képzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszéd- tempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés, szókincs, mondatalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése).

Intézményi egyedi elvárás

- A népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből választunk. A felhasznált irodalmi anyagokat az óvodapedagógusok módszertani tudatossággal válogatják.
- BESZÉLGETÉSEK: Az anyanyelvi nevelést és kommunikációfejlesztését szolgálják a napirendben szereplő, beszélgetések, amikor a gyermekek csoportos, szervezett formában megbeszélhetik társaikkal és a felnőttekkel az őket foglalkoztató időszerű kérdéseket, beszámolhatnak a velük történt eseményekről. Ezek az alkalmak segítenek a gyermekek toleranciájának kifejlesztésében, az egymásra figyelés a másik meghallgatásának képességének kialakulásában.

A fejlődés várható eredménye

- Az óvónőt utánozva ritmikus, mozgásokkal kísérjék a verseket.
- Maguk is énekelgessenek, halandzsázzanak.
- Figyelmesen, szívesen hallgassák a rövid meséket, örüljenek azok gyakori ismétlésének. Kapcsolódjanak be a mondókák, versek mondogatásába.

- Kérjék a meséket, a mesehőssel vagy ellenfeleivel kapcsolatos érzelmeiket játékban, rajban, esetleg szavakban is nyilvánítsák ki.
- Lapozgassák a képeskönyveket, kezdeményezzenek beszélgetést az ismert képekről.
- Szívesen mondjanak spontán módon is mondókákat, verseket, meséket a hozzájuk tartozó játékok szövegeit és ismerjék mozgásait.
- Tudják a megismert szavak jelentését, megfelelően használják azokat.
- Nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fűzzék mondataikat.
- Szívesen, örömmel hallgassanak mesét.
- Tudjanak könyvben kép alapján tájékozódni, vigyázzanak a könyv állagára.
- Vegyenek részt dramatikus játékokban, közös műsorkészítésben
- Kapcsoljanak ismert irodalmi szöveget adott ünnepi alkalmakhoz

Célunk: legyenek képesek koruknak megfelelően, színházi előadások cselekményének követésére, a mesék (dramatizálás, bábozás), többféle megjelenítésére.

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

- Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.
- Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A zenei anyagot elsősorban a magyar gyermekdalkincs hat hangterjedelmű, egyszerű dallamai, egyszerű mondókái alkotják melyeket a természethez kapcsolódó, művészi értékű modern feldolgozású komponált dalok egészítik ki. A gyermek zenei képességeinek alapozását sokrétű zenei eszközrendszer segíti. A zenei nevelés lehetőségeit az egész nap folyamán kihasználjuk, kötött és kötetlen keretek között.

Célunk: az énekes játékok, mondókák, dalok és a zene megszerettetése, a szép tiszta éneklésre való tanítás, a zenei hallás, ritmusérzék, zenei emlékezet fejlesztésével, a zenei ízlés, a mozgáskultúra formálása, valamint az alkotókedv ösztönzése.

Feladataink:

- A zenei anyanyelv megalapozása
- A zenei hallás, ritmusérzék, zenei emlékezet, játékos alkotókedv fejlesztése
- A néphagyomány és a művészi értékű gyermekdalok megismertetése, megszerettetése
- Közösségi élmények nyújtása az énekes játékokon keresztül.
- Mozgás és testtartás dalhelyzetekhez való igazításának megalapozása.
- Az éneklés, zenélés, tevékenységeinek megszerettetése.
- Ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése, a hagyományok ápolására való törekvés.
- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése, a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése.
- A fokozatosság elvének követése a zenei anyag feldolgozásában.
- A gyermekek egyéni adottságainak megfelelő fejlesztése.
- Az óvónő éneklési készsége, tiszta, szép énekhangja keltse fel a gyermekben a tanulás vágyát, a bemutatott dalok és énekes játékok iránt, valamint ritmikai, hallási és zenehallgatási tevékenységek iránt.
- A tiszta éneklést segítse elő az önálló énekléssel, a hallásfejlesztést segítő fogalompárokat kapcsolják össze, pl. tempóváltoztatás, dallambújtatás, halk-hangos éneklés
- Használjanak népi ritmuseszközt, s ezeket a lehetőségekhez képest közösen készítsék el.

Intézményi egyedi elvárás

- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- Az énekre, énekes játékokra, zenehallgatásra minden nap a komplex tevékenységekben nyílik lehetőség.
- A gyermektánc a felfogásunkban a néptánc figurákkal való szabad mozgás örömét jelenti, oly módon, hogy minden táncos alkalom az együttes mozgás örömét adja a gyermekek számára.

A fejlődés várható eredménye:

- Önként vegyenek részt a közös játékban, éneklésben.
- Éneklés és játék közben alakuljon ki a csoport egyöntetű tempója, játékos mozdulataikat megközelítőleg egyszerre és ritmikusan végezzék.
- Különböztessék meg a magasabb- mélyebb hangokat.
- Legyenek képesek néhány percig az óvónő énekes vagy hangszeres előadására figyelni.
- Figyeljék meg a környezet hangjait, a csendet és a hangszerek hangszínét.
- A gyermekeknek legyen lehetősége pár percig tartó hangszeres zenét hallgatni, illetve videofelvételen megtekinteni.
- Utánozzák szívesen az óvónő által bemutatott egyszerűbb mozgásokat, tánclépéseket.
- Legyenek képesek a mondókákat, játékdalokat az óvónő kezdése után csoportosan, önállóan énekelni.
- A tisztaság a dallamon és a szövegmondáson egyformán megfigyelhető legyen.
- Az egyenletes lüktetést, a dal, illetve mondóka ritmusát egyénileg is hangoztassák.
- Ismerjék fel a tanult dalokat dúdolásról vagy hangszerjátékról a dalra jellemző rövidebb rész alapján is.
- Szépen, harmonikusan járjanak, mozogjanak együtt, a játékhoz tartozó mozgásokat táncos mozdulatokat a zene lüktetésének megfelelően, egyöntetűen, folyamatosan, esztétikusan végezzék.

Hagyományok ápolását és az esztétikai nevelést célzó feladatok:

- Magyar népi énekes- mozgásos játékok, más népek játékai:
  - Egy- és kétszemélyes játékok, altatók, hintáztatók, simogatók, hajladozók, höcögtetők, lovagolók, tapsoltatók, sétáltatók, táncoltatók, labdázók megismertetése.
- Körjátékok és dalaik (Fogyó és gyarapodó játékok, pár választók, sor-és ügyességi Játékok).
- Magyar népszokások, a hagyományok dalai, játékai – más népek, migránsok dalai:
  - Táncos játékok (lakodalmas, alakoskodók, vonulások, táncok, átalakuló játé- kok, kapcsolódó játékok, kapuzók) és népszokások (négy nagy ünnepkörhöz kapcsolódva)
- Hangszeres zene hallgatása: magyar népzenei alkotások (vokális és hangszeres zene), alkalmi dalok (ünnepek dalai).
- Ismerjék meg a magyar néptánc alapvető lépéseit és azokból tetszés szerint, pillanatnyi alkotó kedvük szerint építkezzenek.
- Fontos a tudatos esztétikai megformálás, a zenei anyag esztétikai hatását felerősítő tárgyi és személyi feltételek biztosítása.
- Tanuljanak népdalokat, népi mondókákat, kiolvasókat, melyeknek sajátos ritmusa van.
- A népdalok énekléséhez társuljanak a néptánc egyszerű elemei.
- Váljon mindennapi tevékenységgé az éneklés.
- Ismerjék meg népük hagyományait és őrizzék azokat.

Az óvónő feladata:

- Meghitt, zenélésre alkalmas légkör megteremtése.
- A zenei kreativitás fejlesztése (mozgás, rögtönzés zenére, dallam, ritmus variációk kitalálásának ösztönzése stb.)
- Az óvodában használatos szakirodalmi gyűjtemények, saját gyűjtemény használata.
- A gyermek egyéni képességeinek ismerete, a közös éneklés, mozgás élményének átadása.
- Az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesedése zenei élményekkel.
- Beszéd és zenei hallás fejlesztése.

- Különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszédek, dramatizálás gyakorlása.
- A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincsbővítés, beszédhibák javítása.
- Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).
- A szép éneklés, szép beszéd mellett a metakommunikáció alkalmazása.
- Jeles napok, ünnepek, hangulati előkészítése, az ünnepek élményszerűségének megteremtése.
- A szülők megnyerése a gyermekkel, óvónőkkel való együtténeklésre, táncolásra.
- A szűkebb környezet dallamkincseinek, táncainak kutatása.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek térforma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Ezek a tevékenységek (gyurmázás, rajzolás, festés, vágás, ragasztás, varrás, origamizás, barkácsolás stb.) a gyermekek kedvencei közé tartoznak.

Célunk: olyan gyermekek nevelése, akik képesek élmény és fantáziavilágúk képi, szabad önkifejezésére, akiknek kialakul a tér, forma, szín képzetük, esztétikai érzékenységük, igényességük alakítása, alkotó és befogadó képességük, kreatív gondolkodásmódjuk.

Feladataink:

- A gyermekek alkotó tevékenységéhez szükséges feltételek biztosítása az óvódapedagógus feladata. A tevékenység sokféle anyagot, eszközt igényel (különböző minőségű papírok, textilek, dugók, dobozok), melyeket a megfelelő fejlesztési sikerhez biztosítanunk kell.
- Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Fontos a jó minőségű, a gyermekek által könnyen megfogható, használható eszközök biztosítása. Az eszközök kiválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait. Ennek megfelelően a kisebbek számára vastag eszközöket és nagyméretű felületeket kell biztosítani. Minden csoportban legyenek balkezes eszközök is.
- Az eszközök, anyagok elhelyezése nyitott polcokon, kosarakban és más tárolókban célszerű, hogy a gyermekek könnyen elő tudják venni ezeket. Az elkészült alkotásokat először a faliújságra kihelyezzük a gyermekekkel együtt, majd amikor leszedjük őket, mindenkinek a már előre elkészített papírtartójába helyezvén tároljuk – az alkotások kiosztása fél évente történik.
- Az alkotó tevékenységhez a csendes, nyugodt asztalok az ideálisak. Az eszközöket a gyermekek könnyen elérjék és karjuk szabadon mozoghasson, egymást ne lökjék meg.
- A rajzolás, mintázás, kézi munka tevékenységeit a gyermekek a nap folyamán önállóan választhatják.
- A gyermekek környezetükből spontán és az óvónő által szervezett megfigyelések során sokféle ismeretet, élményt szereznek, melyek alkotásra késztetik őket.

- Kötetlen légkörben a gyermekek szívesen tevékenykednek, alkotnak. Az óvónő együtt örüljön a gyermekekkel felfedezéseiknek, egyéni megoldásaiknak
- A belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel.
- A gyermeki élmény és fantázia világ gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés fejlődésének segítése.
- A gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával.
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság.
- A környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása.
- Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás.
- Az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások.
- Az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése.
- A gyakorlásra való ösztönzés.

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése:

- megszólítás,
- szándéknyilvánítás és kérés,
- tudakozódás,
- különböző mondatfajták használata,
- aktív és passzív szókincs bővítése,
- véleménynyilvánítás és döntés,
- az ábrázoltak szóbeli elmondása,
- formák és színek magyarázata,
- a barkácsoláshoz szükséges eszközök és anyagok megnevezése,
- kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése.

Intézményi egyedi elvárás

- A gyermek, ábrázoló tevékenységének fejlődése tükrözi ismereteit, képességeinek szintjét és érzelmi megnyilvánulásait.
- Az ábrázoló tevékenység fejlődését úgy segítheti az óvónő, hogy hagyja, a gyermek a saját szintjén, a saját elgondolásai szerint, a saját élményeit alkossa meg. Csak akkor segítsen, ha elakad vagy kéri a segítséget.
- A tevékenység a lényeg, nem az elkészült „mű". A legfontosabb, hogy a gyermek örömmel tevékenykedjen, újra és újra alkosson, próbálja megvalósítanielképzeléseit.
- Az állandó dicséret mellett dolgozó gyermek a következő alkalommal is szívesen alkot, tehát elvárás, hogy a gyermekek állandó dicséret mellett tudjanak önfeledten dolgozni.

A fejlődés várható eredménye:

- Rendelkezzenek koordinált szem- és kézmozgással.
- Ismerjék az eszközök használatát, rendelkezzenek helyes ceruzafogással, tisztán tudják tartani az eszközöket.
- Ismerjék a színeket, a sötét és a világos színárnyalatokat.
- Tudjanak képet alkotni élmény, emlékezet és elképzelés alapján
- Emberábrázolásukban jelenjenek meg a jellemző jegyek, részformák és egyszerű mozgások.
- Tudjanak létrehozni és kifejezni elemi térviszonyokat.
- Tudjanak formákat mintázni megfigyelés és emlékezet után.
- Alkalmazzák mintakövetéssel a technikai eljárásokat.
- Díszítsenek tárgyakat saját elképzeléseik alapján.
- Vegyenek részt a „műalkotások" létrehozásában.
- Igényeljék a műalkotásokat a képi és plasztikai műalkotásokatis.
- Tudjanak örülni saját és társaik alkotásainak.
- Kreatívan alkalmazzák az anyagokat és az eszközöket.

Mozgás

- A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek

kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.
- A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.
- A spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A sportoknak, a játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyerek számára lehetőséget kell biztosítani.

Programunkban a mozgáson keresztül pedagógiai és pszichológiai feladatokat egyaránt meg valósítunk. A mozgás prevenció fő feladata – a nagymozgások, szem-kéz-láb koordináció, egyensúlyérzék, finommotorika fejlesztését – természetes módon építjük be a gyermekek tevékenységébe.

Célunk: A gyermekek természetes mozgásigényének megőrzése, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése, irányított mozgásfejlesztés. Célunk még, hogy a gyermekek szeressenek

mozogni, sportolni – igyekszünk minden gyermeknek megtalálni azt a mozgásformát, amely az ő személyéhez igazodik.

Feladataink:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása.
- A mozgástapasztalatok bővítése, sok gyakorlással, a mozgáskészség alakítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése. (kondicionális, koordinációs)
- Mozgáson keresztül, az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése, mely hozzájárul a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakításához.
- A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése után a gyermeki különbözőségek figyelembevételével a mozgásigény kielégítése.
- A gyermekek ösztönzése a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával.
- A gyermekek számára változatos, differenciált párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra
- Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása
- A konkrét mozgásos tapasztalatok alapján, a mozgásformák megnevezésével az óvónő segítse elő, hogy a megfelelő kifejezések beépüljenek a gyermekek szókészletébe
- A spontán érzelmi motivációkra építsünk, az egyéni fejlettséget figyelembe véve.
- Biztosítsuk a gyermekek megfelelő terhelését az aktivitási szintek változtatásával.

Intézményi egyedi elvárás

- Az ismertetett mozgáslehetőségeken túl a csoportok életmódszervezésében helyet kapnak a kirándulások, túrázások, séták, a közelebbi és távolabbi környezetben is.
- A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítjük az irányított mozgásos tevékenységekkel. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

Kiemelt mozgásfejlesztés területei:

A szabad játék, a gyermekek spontán, természetes mozgása közben, a heti rendszerességgel kötött csoportos és a mindennapos mozgás.

Az Óvodai Programban valljuk, minden mozgásos tevékenység a kisgyermek számára a világ megismerésének forrása és színtere, egészséges fejlődésének alapja. Rugalmas napirendünkben megnövekedett idő áll rendelkezésre a szabad mozgásra. Kiemelt fontosságú nevelőmunkánkban a mozgás megszerettetése, a mozgásigény ki- elégítése, a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgástapasztalatok bővítése, minél több gyakorlási lehetőség biztosításával a testi képességek fejlesztése. Igyekszünk kihasználni a mozgásban levő fejlesztési lehetőségeket, valamint minél többoldalú élményt biztosítani.

A fejlődés várható eredménye:

- Szívesen és örömmel vesznek részt a mozgásos játékokban, testedzésben
- Egyéni képességükhöz mérten mozgásuk összerendezett, harmonikus
- A gyermekek értik az adott utasításokat és képesek az ismert szabályokat betartani
- Szívesen és örömmel vesznek részt a mozgásos játékokban, testedzésben
- Fizikai erőnlétük, állóképességük egyéni fejlettségüknek megfelelő

A külső világ tevékeny megismerése

- A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat.
- A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti - emberi - tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
- A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.
- Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- Ismereteit tevékenységeiben is alkalmazza.
- A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, ismerkedik azok védelmével, az értékek megőrzésének lehetőségeivel.

Célunk: Alakuljon ki a gyermekekben a környezettudatos magatartás, a haza és a szülőföld szeretete. Adott a környező világban a természeti környezet, az időjárás változásai és az ünnepekre építeni a komplex megismerési folyamatot. Ismerjék meg a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetet. A gyermeknek a valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakuljon ki a természethez, az emberi alkotásokhoz. Tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Feladataink:

- Lehetővé tenni a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Eljuttatni a gyermekeket olyan tapasztalatokhoz, melyek birtokában felfedezi környezetét, s életkorának megfelelően eligazodik, tájékozódik abban.
- Segíteni a gyerekeket az én és a természet, illetve én és a társadalom közötti viszonyok, kapcsolatok megértésében
- A hangsúlyt a tevékenységekre és nem az ismeretekre helyezzük.
- A környezet állapota iránti érzékenység, fogékonyság alakítása, a környezeti harmónia létrejöttéhez és fenntartásához szükséges életvitel, szokások, értékrend megalapozása.
- A természet, az élőlények iránti szeretet, kímélet, a szűkebb-tágabb környezet iránt érzett felelősség felébresztése.
- A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokat, ismereteket is szerezzenek a gyermekek.
- A kompetenciák fejlesztése során olyan helyzetek teremtése, melyben a gyermek megtapasztalja a közös alkotás örömét, gyakorolja a szervezést, az együttműködést, felelősségvállalást, konfliktuskezelést.
- A környezet tevékeny megismeréséhez lehetőségeket, alkalmakat, eszközöket és elegendő időt biztosítunk.
- Lehetőséget adunk minél több érzékszervvel való tapasztalásra, az élmények több szempontú felidézésére.
- Megismertetjük a helyi hagyományokat, szokásokat és a tárgyi kultúra értékeit, ezek szeretetére, védelmére neveljük a kisgyermekeket.
- Megalapozzuk a természet megismerésével a természet szeretetét, a természet tisztaságának, szépségének védelmét, hogy később természetes módon védje ezeket az értékeket.
- Felfedeztetjük a minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseit.
- Elősegítjük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.

A fejlesztés tartalma:

A külső világ megismerését környezeti téma köré csoportosítva, az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket sokoldalúan, komplex módon feldolgozva állítjuk össze, mely során:

- a gyerekek koruknak megfelelő ismeretet szereznek társaikról, tudják nevüket, jelüket.
- beszélgetünk a gyermekekkel az óvodai életről, a velük foglalkozó felnőttek munkájáról.
- átérzik a család fogalmát, a családi összetartozást, közvetlen megfigyeléssel megismerik a családtagok munkáját, otthon elfoglalt helyükről, korukról, lakhelyükről.
- tapasztalatokat gyűjtünk az emberi test, a testrészek, érzékszervek, ezek funkcióiról, védelméről. Különböző módokon megtapasztaltatjuk az orvos gyógyító munkájának fontosságát.
- megfigyeltetjük az évszakok érkezését a séták során. A gyermekeket kellemes élményekhez juttatjuk a különböző évszakokban. Sokféle módon szerezzenek tapasztalatot ahhoz, hogy felismerjék és megnevezzék az évszakok jellemző jegyeit. Érzékeltetjük az időjárás hatását az ember, az állat és a növények életére, viselkedésére. Észre vetetjük a különböző évszakok szépségeit. Ennek érdekében minden évszakban látogatást teszünk szűkebb és tágabb természeti környezetünkben, ahol a természet szépségét megfigyeltetjük a gyermekekkel.
- felhívjuk a figyelmüket az általuk fogyasztott gyümölcsök, zöldségfélék jellemző jegyeire ebben segítségünkre van a már hagyománnyá vált heti rendszerességgel tartott gyümölcsnap termesztésükkel összefüggő emberi munkára, felhasználásukra, az emberi táplálkozásban elfoglalt szükségességre. Sokszor szoktunk gyümölcssalátát készíteni a gyermekekkel.
- a gyerekek megismerik a ház körül élő, vadon élő, erdőben- mezőn élő, valamint egzotikus állatokat. Tapasztalataik alapján felfedezik jellemző jegyeiket, felismerik kicsinyjeiket, megnevezik hasznukat és felhasználásuk lehetőségét.
- séta során megismerkednek a közlekedés szabályaival is. Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedés szabályait is.
- séták alkalmával megtanulnak tájékozódni az óvoda környékén. Ellátogatunk a közeli intézményekhez, iskola, könyvtár.
- tevékenységek közben megtapasztalják a környezetünkben lévő tárgyak, jelenségek színeit.

- naponta ismétlődő tevékenységekkel kapcsolva megtapasztalják a napszakokat
- lehetőséget biztosítunk környezetünk mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezésére, megtapasztalására. Ennek érdekében végzünk összehasonlításokat, szétválogatásokat, sorba rendezéseket, méréseket, tapasztalatokat nyújtunk a geometria körében is.

Intézményi egyedi elvárás

- Feladatunk, hogy elősegítsük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás megalapozására, alakítására.

A fejlődés várható eredménye:

- A gyermekek elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról, tudják szüleik pontos nevét, lakcímüket.
- A gyermekek ismerik társadalmi környezetük intézményeit, nevezetességeit.
- Ismerik az alapvető közlekedési szabályokat, gyakorlatban tudják alkalmazni a gyalogosokra vonatkozó alapvető közlekedési szabályokat.
- Alakul a gyermekekben a természethez és a környezethez való pozitív érzelmi viszony.
- Ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Emlékeznek jelenségekre, történésekre, élőlényekre, tárgyakra.
- Képesek a jelenségek egyes részeinek észrevételére vagy globális szemléletére.
- Felismerik, kutatják, értelmezik az ok-okozati összefüggéseket.
- Emlékeznek jelenségekre, történésekre, élőlényekre, tárgyakra.
- Képesek elemi következtetések levonására, egyszerű ítéletek alkotására.
- Megkülönböztetik a mennyiségi-, formai-, nagyságbeli viszonyokat, azonosságokat, különbözőségeket.
- Keresik környezetükben a matematikai vonatkozású ismeretszerzési lehetőségeket.

- Játékukban megjelennek a matematikai ismeretek, szívesen vesznek részt matematikai játékokban
- Tevékenységeik során alkalmazzák a gondolkodási műveleteket: analízis, szintézis, általánosítás, stb.
- Figyelnek a környezet új jelenségeire, változásaira, érdeklődnek a változás iránt.
- Elítélik a környezet és az élőlények pusztítását.

Munkajellegű tevékenységek

- A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.
- A gyermek, munka jellegű tevékenysége: - örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység; - a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége; - a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A játékidőben, az élethelyzetekben, bármely tevékenységben adódik lehetőség a munkavégzésre. A gyermekek kezdetben önmagukért, saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak az óvodapedagógus közreműködésével, majd később szívesen végeznek munkát társaikért is.

Célunk: A gyermekek közösségi kapcsolatainak, kötelességtudatának kialakítása a gyermeki munka- megszerettetésén keresztül, pozitív tulajdonságokkal és készségekkel.

Feladataink:

- A gyermek értékteremtő együttműködési képességeinek fejlesztése.
- A munka az óvodás gyermek számára aktív tevékenység jellegű legyen. E területen érzékelhetjük közvetlenül az erőfeszítés és az eredmény kapcsolatát, beláthatóságát, elérhetőségét a gyermek számára.
- Folytonos visszajelzéssel motiváljuk, ösztönözzük, megerősítjük a gyermeket.
- Tényleges munkavégzést, azaz tevékenykedtetést jelentsenek. A gyermekek minden munkát végezhessenek el, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani.
- A gyermekek önkéntességét, megismerési vágyát, nyitottságát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekszünk felhasználni nevelési céljaink megvalósításához.
- A munka pozitív élmények átélésének forrása legyen, ez a biztosíték, hogy a gyermekek szívvel-lélekkel tevékenykedjenek.
- A munkavégzés során biztosítsuk a teljes önállóságot, a biztonságot nyújtó felnőtt mellett.
- A munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan legyen választható.
- Ne kényszerítsük a gyermekre a feladatot.
- Váljon a csoport számára magától értetődő, természetes dologgá, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges és mindenki a kedvének, egyéniségének, képességének megfelelő munkát végezheti.
- Nagyon fontos, hogy a munkavégzés ne időszakonként, hanem rendszeres, folyamatos legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba.
- A munkamegosztás során tanuljanak meg maguk dönteni, feladataikat egymás között megosztani.
- A nagyfokú önállóság, a döntési helyzetek és a döntési képességek gyakorlásának lehetőségei a gyermek életre való felkészítését szolgálják.

A leggyakoribb munkafajták:

- az óvodai életet végigkísérő, önkiszolgáló munka, amely a gyermekek önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát fejleszti;
- a játékban megjelenő, önmaguk és társaik valós szükségleteit kielégítő munkák a gyermekek önként vállalt, alkalmi tevékenységei
- az élő környezet rendszeres ápolása (növények, állatok gondozása);
- az önként vállalt és kisebb csoportokban is végezhető alkalmi megbízatások (a tevékenységközpontok rendjéért vállalt feladatok)
- az óvoda udvarán végzett munka (gereblyézés)

A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédszituációkban (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása. A munkatevékenység lehet még, a játékok rendben tartása, termések, magvak gyűjtése, terem rendezése, díszítés.
Fontosnak tartjuk környezetünk védelmét, rendben tartását, szépítését a gyermekek aktív részvételével.

Intézményi egyedi elvárás: A munka jellegű tevékenységeket az élet velejárójának, tapasztalatszerzésnek és a környezetük megismerésének tekintjük. Minden munka jellegű tevékenységnél fontos, hogy a közösen végzett munka igazi élményt nyújtson
A játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenységek, elsősorban a gyermekek saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálást és az élethelyzetekben való közös együttműködést, a folyamatos megbízások rendszerét jelentik. Örömforrásként sikerélményhez juttatja a gyermekeket, egyre önállóbbak, magabiztosabbak lesznek.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

- Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes

és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

- Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- A tanulás lehetséges formái az óvodában:
    - az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
    - a spontán játékos tapasztalatszerzés,
    - a játékos, cselekvéses tanulás,
    - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
    - az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
    - a gyakorlati problémamegoldás.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Az óvodában a tanulás spontán és szervezett tevékenységekben valósul meg. A tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Célunk: az óvodás gyermek képességeinek személyre szabott fejlesztése, az attitűdök erősítése, az ismeretszerzés lehetőségének bővítése, játékos, cselekvéses tanulás biztosítása

Feladataink:

- A tanulást támogató környezet megteremtése mellett, a gyermeki személyiség fejlesztése az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembevételével, interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával.
- Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükséglethez és egyéni képességhez igazodva a gyermek cselekvéseiben
- A gyermek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerben megfelelő minőségű- és mennyiségű segítségadás biztosítása
- Képességek fejlesztése

Intézményi egyedi elvárás

A gyermekekben felkelteni, fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét. Ennek érdekében felhasználja az óvodapedagógus az IKT- eszközökben rejlő lehetőségeket. (CD-lejátszó, projektor, fényképezőgép, számítógép)

A fejlődés várható eredménye:

- Igénylik és aktív részesei lesznek a játékos ismeret- és tapasztalatszerzésnek
- Rendelkezzenek olyan jártasságokkal, készségekkel, hogy képesek legyenek a sikeres iskolakezdésre
- Érzékelésük, észlelésük, emlékezetük, a szándékos figyelmük és elemi fogalmi gondolkodásuk, fejlődésük megfelelő szintjén feleljen meg
- Beszéljenek tisztán, folyamatosan, érthetően, ismereteiket legyenek képesek mondatokban kifejezni.

VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- JÁTÉKBAN: A gyerekek képesek az elmélyült, kitartó játékra. Képesek bonyolult építmények létrehozására. Ismert meséket dramatizálnak. Szerepjáték során elfogadják az alá-fölé- és mellérendelt szerepeket. Ismerik és betartják a játékszabályokat, képesek a vereség feldolgozására is. Az önérdek és a csapatszellem érvényesítése megfelelő viselkedéskultúra betartásával folyik.
- MOZGÁSOS TEVÉKENYSÉG SORÁN: A gyerekek szívesen, örömmel mozognak. Képesek harmonikus, összerendezett mozgásra. A gyerekeknél kialakulnak a nagymozgások, a finommotorika, az egyensúlyérzék. Mozgásos játékok közben is betartják a szabályokat. Ismerik a téri irányokat, a jobb és baloldal fogalmát. Kézdominanciájuk kialakult. Eszközhasználatuk biztos, önálló.
- KÖRNYEZETI NEVELÉS TERÉN: A gyermekek ismerik és el tudják mondani lakcímüket, születési helyüket és dátumát, szüleik nevét és foglalkozását. Ismerik az évszakok, napszakok jellemzőit, azok közti különbségeket, meg tudják azt fogalmazni. Ismerik a környezetükben élő növényeket, állatokat, épületeket, intézményeket. Gyakorlati tapasztalataik vannak a gyalogos közlekedés szabályairól. Ismerik a

közlekedési eszközöket. Tudnak sorozatokat alkotni, tájékozódni labirintusban, számolni 10-es számkörben, Halmazokat összehasonlítani különböző szempontok szerint.

- MESE-VERS-ANYANYELVI NEVELÉS TERÜLETÉN: Szívesen hallgatnak mesét, mondanak verset, mondókát. Képesek megjegyezni több 8-10 soros verset. Vannak kedvenc meséik. Az ismert mesék lényeges mozzanatait ki tudják emelni, időrendben fel tudják idézni. Képesek megkezdett történetet befejezni, kitalálni saját történetet. Képolvasáskor az összefüggéseket felismerik, kifejezésmódjuk pontos, a lényeges jegyeket tartalmazza.
- ÁBRÁZOLÁS SORÁN: Képesek tárgyakat, személyeket, történéseket felismerhetően ábrázolni, egyéni módon megjeleníteni. Örülnek az egyéni és közös alkotásoknak. Szívesen készítenek ajándéktárgyakat. Rácsodálkoznak környezetük esztétikus elemeire.
- ÉNEK-ZENE TEVÉKENYSÉG KÖZBEN: Örömmel játszanak dalos játékokat, tudnak és mernek egyedül is énekelni, mondókázni. Vissza tudják adni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát. Ismerik a zenei fogalompárokat (gyors-lassú, halk-hangos). Képesek megjegyezni, majd önállóan felidézni legalább 10 dalt.
- MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉG SORÁN: Szívesen végeznek munka jellegű tevékenységeket (önkiszolgálás, naposi munka, növény és állatgondozás). Munkavégzés során képesek az együttműködésre. Ismerik a munkafolyamatok egyes mozzanatait és azok sorrendjét.
- TANULÁSBAN: Képesek a felvetett problémák megoldására manuálisan és verbálisan is. Érdeklődőek, szívesen kérdeznek. A már megszerzett ismereteket tudják alkalmazni a gyakorlatban. Elfogadják a feladathelyzetet, megértik és meg tudják oldani a feladatokat.
- ISKOLAÉRETTSÉG JELEI: testi értelmi szociális, összerendezett, harmonikus mozgás. Tartós, szándékos figyelem. Monotónia tűrés. Közösségi élet szabályainak betartása. Fejlett finommotorika (vonalvezetés, fűzés, varrás, gombolás, kötés, helyes ceruzafogás. Elemi ismeretek önmagáról, környezetéről, és azok összefüggéseiről. Konfliktus kezelés képessége. Alakváltozás, megnyúlás. Felébred a tudásvágy. Teljesítmény motiváció. Reális önértékelés. Fogváltás elindul. Kudarctűrés. Képes együttműködésre, kapcsolatteremtésre. Kéztőcsontok becsontosodása. Kialakult

kézdominancia, kialakult szabálytudat, feladattudat. Tiszta, folyamatos beszéd, kialakult beszédfegyelem. Önállóság. .Kialakult testtudat. Önfegyelem. Téri észlelés, tájékozódás fejlettsége. Szükségletek késleltetése. Vizuális és akusztikus differenciálás. Fegyelem. Elemi fogalmi gondolkodás kialakulása.

A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele, - a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb
- szükség szerint kreatív
- elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.
A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VII. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

Az óvodai ünnepek továbbra is kulcsfontosságúak maradnak a nevelőmunkában. Jó lehetőséget teremtenek a szülőkkel való kapcsolattartásra, együttműködésre. Rajtuk keresztül az óvoda és az ott dolgozó óvónők, dajkák munkájáról hű képet alkotnak a szülők és a szélesebb nyilvánosság.

Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a nevelésnek, mert rengeteg tevékenységi lehetőséget, esztétikai élményeket biztosít. Emellett elősegíti a közösségi érzések alakítását, a kooperáció és kommunikáció gyakorlását. Az ünnepek nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöznek, a hagyományok ápolására, kultúránk megismertetésére adnak lehetőséget, amely a szülők aktív részvételével eredményesebb, sikeresebb lehet.

- Az óvoda ünnepei, megemlékezései: szüreti, mikulás, karácsony, farsang, márc. 15.-e, a víz világnapja (márc.22.), húsvét, föld világnapja (ápr. 22.), anyák napja, madarak és fák napja (máj. 10.), évzáró, gyermeknap, a gyermekek név és születésnapja
- Az óvodai kirándulások
- Az óvoda és család közötti kapcsolat elmélyítésére adnak lehetőséget a munka délelőttök/délutánok megszervezése.
- Felkérésre műsorral készülünk a szüreti mulatságra.
- A nevelőtestület csoportonként az év elején közösen átgondolja és meghatározza, hogy az adott évben milyen formában tartja az ünnepeket, megemlékezéseket.

VIII. Az óvoda kapcsolatrendszere

Az óvoda és család kapcsolata

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. Ennek alapvető feltétele az egyenrangú nevelőtársi viszony, mely a bizalom és a kölcsönös segítségnyújtáson alapul. Az óvodapedagógus – szülő kapcsolata többféle lehet, az igazi hatékonyság érdekében az együttműködésre törekvő, a partnerségre épülő, a segítésre, bátorításra szolgáló formákat kell előnyben részesíteni. Fontos, hogy az óvodapedagógus még az óvodába lépés előtt vegye fel a kapcsolatot a családdal, nyerje meg a bizalmukat. Az óvónő anyapótló szerepe, a szülők szemléletének gyermekeken keresztüli formálása egyre nagyobb feladatot ró ránk. Házirendünk tartalmazza a szülők jogait és kötelességeit, amit a nevelési év első szülői értekezletén ismertetünk, és a szülők számára nyilvánossá tesszük. A házirend egy kivonatát beiratkozáskor a szülőknek átadjuk. Programunk. Szülői értekezleten, valamint a szülők kérésére tájékoztatást adunk a PP alapelveiről, céljairól, feladatairól.

Az információcserére alkalmasak a nyílt napok, a közös ünnepek, a családlátogatások ~~és~~ a szülői értekezletek, és az óvodánk facebook csoportja. Igény esetén fogadóórát tartunk. Az aktuális tudnivalókat a faliújságon, a facebook csoportban vagy érkezéskor, távozáskor szóban tudjuk közölni. A gyermekek év közbeni fejlődéséről fél évenként tájékoztatást adunk a szülők részére, ha szükséges a szülővel egyetértésben gyermeküket Nevelési Tanácsadóba irányítjuk.

A szülői szervezet nagyban részese az eredményes együttműködésnek, kiemelkedő a koordináló szerepe és segítséget nyújt a különböző programok szervezésénél.

Az óvoda és az iskola kapcsolata

Nevelési programunk céljának megvalósításával kívánjuk óvodás gyermekeinket alkalmassá tenni az iskolai élet megkezdésére.

Az óvoda vezetője, óvodapedagógusai rendszeres kapcsolatot tart fenn az általános iskola igazgatójával illetőleg a nevelőtestülettel. Hagyománnyá vált, hogy a leendő első osztályos tanítót meghívjuk a nagycsoportos szülői értekezletre. Nagycsoportosaink meglátogatják az első osztályosokat, és közös programokon vesznek részt. Pl.: Mazsola program.

Az óvoda egyéb kapcsolatai

Nógrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Balassagyarmati, és Rétsági tagintézménye

Fejlettségi szint megállapítása és optimális fejlesztési lehetőségek megkeresése, iskolaérettség megállapítása érdekében utalunk gyermekeket Szakértői Bizottsághoz

- Egészségügyi szervek: háziorvos, fogorvos, védőnő, (A helyi egészségügyi szervekkel való kapcsolattartás rendjét az SZMSZ-ben szabályozzuk.)
- Fenntartóval

Az óvodavezető alkalmankénti meghívottja a fenntartói üléseknek és községi szintű vezetői megbeszéléseknek. Az óvoda munkájáról évenként beszámolót készít

IX. Gyermekvédelem az óvodában

Az intézmény dolgozóit azonnali jelzési és dokumentálási kötelezettség terheli gyermekbántalmazás, elhanyagolás vagy online veszélyeztetés gyanúja esetén.

Alapelvek: Az óvodában a gyermeket, vagy hozzátartozóit hátrányos megkülönböztetés nem érheti származása, vagyoni helyzete, színe, neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, politikai nézete alapján.

Célunk: Elsődleges célunk, hogy a gyermekek biztonságban érezzék magukat óvodánkban. Az intézmény vezetője, a gyermekvédelmi felelősök, az óvodapedagógusok és a dajkák, valamint az óvoda egyéb dolgozói összehangolt munkája teremti meg a feltételeket. Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt s befogadó környezet megteremtése, a kialakult előítéletek lebontása, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése, a gyermekek mindenekfelett álló érdekeit szem előtt tartva biztosítják és védik a gyermekek jogait é biztosítja az egyenlő hozzáférést az esélyegyenlőségi törvényben megfogalmazottak szerint.
Az utóbbi évek tapasztalatai alapján intézményünkben HHH gyermek nincsen, illetve HH gyermek is ritkán fordul elő, azonban BTMN-es gyermekek vannak.
Az óvodapedagógusoknak kellőképpen figyelemmel kell kísérni az óvodás gyerekek családjait, az ő anyagi, szociális és mentális helyzetüket. A jelzőrendszer folyamatos működtetéséért jó kapcsolatot szükséges ápolni a családgondozókkal. Időközönként tapasztalatcserét kell tartani, mellyel kölcsönösen feltérképezésre kerülhetnek az előforduló problémák. Az intézmény vezetője mellett szükség van a dolgozó kollektíva teljes együttműködésére, ami lehetővé teszi a kellően professzionális megoldások megtalálását és véghezvitelét.

Óvodapedagógus feladatai az óvoda - gyermekjóléti szolgálat kapcsolattartása során:

- Folyamatos kapcsolattartás a gyermekvédelmi szolgálat képviselőjével
- Szükség esetén közös családlátogatás kezdeményezése és megvalósítása
- A hároméves gyermekek beóvodázásának elősegítése, szorgalmazása, a felzárkóztatás, kompenzálás mielőbbi elkezdése

- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, BTMN-es gyermekek feltérképezésébe való részt vétel, A szociális hátrányból adódó hiányosságok pótlásának támogatása (lelki, életviteli, neveléspedagógiai segítés, tanácsadás, adományok gyűjtése),
- Az egyénre szabott családsegítésben való aktív részt vétel, együttműködés.

A gyermekekkel kapcsolatos feladatok:

- a veszélyeztetett gyermekek felmérése, nyilvántartásba vétele
- a veszélyeztetettség típusának felmérése, mérlegelése
- a teendők számbavétele, egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal
- szociális ellátások számbavétele
- hátrányos helyzetű gyermekek felmérése, nyilvántartásba vétele, konzultáció a gyermekjóléti szolgálattal
- szükség esetén tanácsadás megszervezése: szülőknek, pedagógusoknak megfelelő szakemberek segítségével

Feladataink:

- Az óvodai gyermekvédelmi felelősök koordinálják, segítik a gyermekvédelmi munkát, akinek megkeresésének lehetőségéről a szülők az óvodai Házirendből, és szülői értekezleten szerezhetnek tudomást.
- A gyermekekre vonatkozó védő- óvó előírásokat, a szülői jogokat és kötelességeket a Házirend tartalmazza.
- A gyermekvédelmi felelős évente Gyermekvédelmi tervet készít, mely az éves munka- terv melléklete, *amely egyénre szabottan tartalmazza az egyes családoknak biztosított szolgáltatásokat.*
- Vezeti a HH, HHH, gyermekek nyilvántartását, feljegyzéseket készít.
- Együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, részt vesz annak esetmegbeszélésein, döntéseiben. Kapcsolatot tart a védőnővel, óvodaorvossal, háziorvosokkal, körzeti megbízottal, Polgármesteri Hivatal gyámügyi előadójával.
- A gyermekvédelmi munka alapja a családlátogatás, melyet minden óvodába kerülő gyermeknél elvégeznek a csoport óvónői.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében minden nevelési évben szükséges a családlátogatások elvégzése.

- Szükség esetén megfelelő szakember javaslatát, segítségét kérik (logopédus, gyógypedagógus, pszichológus, fejlesztő pedagógus, Szakértői Bizottság), melyet elfogadtatnak a szülővel is.
- Nevelési, gondozási kérdésekben egyéni beszélgetéseket kezdeményeznek a csoport óvónői az érintett szülők vonatkozásában.
- A csoport óvónői és a gyermekjóléti szolgálat közötti kapcsolattartás, információcsere a gyermekvédelmi felelős közvetítésével történik.

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Alapító Okirat szerint:

Nkt. 4. § /23 Sajátos nevelési igényű gyermek definiálása

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján integráltan oktatható mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszédfogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási) zavarral küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének pedagógiai feltételei:

- A habilitációs és rehabilitációs tevékenység közös céljai
- Az óvodai nevelés és fejlesztés elvei a sajátos nevelési igényű gyermekekre
- Személyi feltételekkel kapcsolatos elvárások
    - elfogadó óvodapedagógus
    - gyógypedagógus, logopédus
    - Befogadó környezet
    - Csoporttársak el- és befogadóak
    - Szülő el- és befogadó képessége

Intézményünkben a sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztését fejlesztő pedagógusok végzik (konduktor, logopédus).

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja

Feladataink:

- Az intézményünkbe járó gyermekek és szülők toleranciájának növelése, a sajátos nevelési igényű gyermekeket (másságát, különbözőségét) elfogadó környezet kialakítása.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek számára szükség szerinti, speciális pedagógiai feltételek biztosítása.
- A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködő készség terén való speciális segítségnyújtás.
- A legmagasabb szintű társadalmi integráció elérésének elősegítése; sajátítsák el azokat az alapvető életvezetési képességeket, amelyek szükségesek a közösségen belüli, önálló vagy viszonylag önálló élet eléréséhez (önálló öltözködés, „dolgozni", lekötni magát szabadidejében).
- A sajátos nevelési igényű gyermekek, a számukra megfelelő, diagnózisra építő, sokoldalú fejlesztésének szervezése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek aktív részvételének elősegítése, erősségeik hangsúlyozásával.
- Az óvodába dolgozó felnőttek türelmes, nyugodt, érzelmi támaszt biztosító magatartásának kialakítása.
- A gyermekekre vonatkozó tapasztalatok rendszeres megbeszélése a velük dolgozó szakemberekkel (fejlesztő pedagógus, logopédus, gyógypedagógus, gyógytornász, pszichológus)
- Az sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek sérülés specifikus fejlesztési tervének elkészítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni szükségleteihez igazodó különleges gondozási feladatok ellátása.

Az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező befogadó óvodapedagógus:

- Megfelelően tájékoztatja az óvoda pedagógusait, pedagógiai munkát segítőket, a szülőket az SNI gyermekek befogadására, elfogadására.
- Folyamatosan együttműködik a szülővel a **segítő tanácsadás** eszközével, melynek eredményeként kialakulhat a helyes szülői attitűd a gyermek elfogadásában, konfliktusainak megoldásában, saját helyzetének képviseletében.
- Rendelkezik a szükséges empátiával, toleranciával, érzékenységgel.
- Alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedéshez, a fejlesztési folyamatot az adott gyermek egyéni szükségleteihez igazítja.
- Együttműködik a különböző szakemberekkel.

Személyes bánásmód alapelvei:

- a gyermek személyiségének középpontba helyezése,
- a gyermek értékeinek előtérbe helyezése,
- a gyermek testi-lelki szükségleteinek elfogadása, kiépítése,
- a gyermek önkibontakozásának elfogadása, elősegítése,
- a nevelőmunkánkat segíti gyógypedagógus, logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógytestnevelő
- rendelkezünk a fejlesztéshez szükséges eszközökkel,
- az óvoda-család kapcsolata partneri.

Csoporttársak el- és befogadó képessége

- elfogadják a sajátos bánásmódot, igénylő társaikat,
- vegyék észre milyen erőfeszítést, kell tenni a fogyatékos gyermeknek az eredmények eléréséhez,
- ismerjék meg mire képes a fogyatékos társuk, és milyen erősségei vannak,
- legyen természetes számukra a segítőkészség, odafordulás.

X. A gyermeki fejlődés mérése, értékelése

Mérési rendszer az óvodában			
Vizsgálat megnevezése	**Eszköz, módszer, dokumentum**	**A vizsgálatotvégzi**	**Időszak**
Beszédképesség felmérése	Teljes vizsgálat	Logopédus	Nevelési év: ősz
Iskolaérettségi vizsgálat	Szükség szerint Teljes vizsgálat	Pedagógiai szakszolgálat	Nevelési év: tele
Egészségügyi szű-rés	Testi- mozgás-és érzék- szervi szűrés	Orvos, védőnő	Nevelési év: tavasz
Bemeneti mérés	Fejlődési napló	Óvodapedagógus	Nevelési év: ősz
Kimeneti mérés	A gyermek fejlődésének eredményei óvodáskor végén Saját intézményi fejlődés-mérési napló	Óvodapedagógus	Nevelési év tele (nagycsoport)

A csoport egészére vonatkozó tervezések/ csoportnaplóban/

- Tematikus tervek- heti tervezések
- Féléves értékelések
- csoport szokásrendszerének tervezése fél évente
- szervezési feladatok

Intézményi egyedi elvárás

Programunk fontos eleme, jogszabály szerint, az óvodás gyermekek fejlődésének folyamatos nyomon követése, az egyéni „Fejlődési napló” vezetése. Indokolt esetben s szülőnél a szakszolgálat igénybevételét kezdeményezzük.

Az óvoda nevelési programjának értékelése

A PP esetleges felülvizsgálatát, illetve módosítását teheti szükségessé Nőtincs Község Önkormányzata Intézkedési Tervének felülvizsgálata.

Jogszabályváltozások.

A Pedagógiai Program elfogadásának időpontja:

Elfogadó határozat száma:

Legitimációs záradék

Egyetértését nyilvánította: Óvodai Szülői Szervezet

- Nőtincsi Vár-Lak Óvoda és Bölcsőde

Véleményezte és elfogadta: A Nevelőtestület

- Nőtincsi Vár-Lak Óvoda és Bölcsőde

Érvényességi rendelkezések

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje:

Érvényes:

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- hálózatbővítés, leépítés,
- szervezeti átalakítás,
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt,
- ha egyéb érdekegyeztető fórummódosítást javasol.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének,
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

Felhasznált irodalom:

Nőtincsi Napközi otthonos Óvoda nevelési programja 2015.

Alapi Óvoda Pedagógiai Programja 2017.

A család és az óvoda kapcsolata Jász – Nagykun - Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet A fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelve

Az Óvodai Nevelés Programja Budapest, OPI 1989

B. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék Budapest Tankönyvkiadó 1982. Család és óvoda nevelőpartneri program Debrecen 1997.

Dr. Bencze Sándorné: Új lehetőségek a gyógytestnevelésben

Dr. Benedek István: Óvodavezetés másképpen OKKER Oktatási Iroda 1996.

Dr. Gósy Mária: Gyermekkori beszédészlelési és beszédmegértési zavarok Budapest, 1996. Dr. Gósy Mária: Beszéd és beszédviselkedés az óvodában Regiszter Kiadó Kft.,1993.

Dr. Hamza, Fodorné Dr.Földi Rita, Dr.Tóth Ákos: Játék, egyensúlyozás, vízhezszoktatás 1995.

Egészséges életmódra nevelés az óvodában

Merei-Binét: Gyermeklélektan

Nagy Jenőné: Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés OKKER, 1997 Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

Pereszlényi Éva: A PP szakmai feltételrendszere Alcius BT Budapest, 1997.

Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex prevenciós óvoda Program Budapest, 1996. OKI Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában Alex-Typó, 1992

Önértékelési Kézikönyv Óvodák számára

Bukovicsné, N. J. (2012): Egészségfejlesztési feladatok az óvodában. In: Darvay, S. (szerk.): Tanulmányok a gyermekkori egészségfejlesztés témaköréből. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest. 54-66.p.

Melléklet

Nőtincsi Vár-Lak Óvoda és Bölcsőde

Óvodai egészségfejlesztési program

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapvető feladatának jelöli meg a kisgyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítését. Ezen szükségletek kielégítése biztosíthatja a gyermekek egészséges fejlődését. Az óvodában történő egészségre nevelés kihat az élet további szakaszaira is. A program elkészítésének célja az, hogy, a helyi adottságokhoz, és az óvodák használói köréhez igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, valamint felelősséget vállaljunk. Fontos feladat, hogy az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, egészségfejlesztő tevékenységekben. A teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermekek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Óvodai egészségnevelési feladataink:

- egészségfejlesztés
- megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok.

Az óvodai egészségfejlesztés célja:

• Gyermekeink egészséges életmódra, életvitelre nevelése, a testi, szellemi védettség biztosítása, higiénés szokások megalapozása és azok összehangolása a családok szokásrendszerével.

• Az egészség-gondozáshoz szükséges képességek, készségek, jártasságok megalapozása, kialakítása, testi fejlődés elősegítése.

• Gyermekink egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

• A gyermek testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.

• Az egészséges életmód, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés szokásainak alakítása.

Intézményi cél:

• Egészséget támogató, biztonságos, esztétikus környezet kialakítása és védelme.

• Környezettudatos magatartásformák kialakítása.

• Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.

• Helyes napirend és életrend kialakítása.

• Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.

• A szabadidő hasznos eltöltése.

• Testi-lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében.

Kiemelt feladatok intézményünkben:

Egészséges életmódra nevelés (szomatikus egészségfejlesztés)

- *Környezeti higiénia fejlesztése:*

  Környezeti higiénia: A környezethigiéniára nevelés magában foglalja az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését, virágosítását: a foglalkoztatótermek szellőztetését, az ivóvíz higiéniáját, a helyes fűtés és világítás biztosítását, az udvar tisztán tartását, gondozását, a helyiségek, mellékhelyiségek takarítását (benne az önkiszolgálást is), a taneszközök higiéniáját, rendben tartását. A világszinten egységesülő, globalizált világ a természet megvédését, a hulladék kezelését, az energiával való takarékosságot is beemeli az óvodai nevelés kompetenciájába.A legfontosabb, hogy olyan környezetet teremtsünk intézményünkben, ahol egészséges színtereket tudunk biztosítani a gyermekek számára. Pozitív viszonyt alakítunk ki a környezetünkkel, környezetvédő magatartást mutatva.

- *Személyi higiénia fejlesztése:*

„Szeresd egészségedet, mert ez a jelen. Védd a kisgyermeket, mert ez a jövő. Őrizd szüleid egészségét! – Mert a múlton épül fel a jelen és a jövő.” (Bárczi Gusztáv)

Ez a példamutatással kezdődik. Minden munkavállalótól elvárják a tiszta és ápolt megjelenést, mivel a felnőtt minta a tanulási folyamatok alappillére. A ruházat és a helyes réteges öltözködés fontosságát is erőteljesen hangsúlyozzuk. Az öltözködési szokások kialakításával, a ruházat higiéniájával, a tárolással is fontos feladat hárul ránk. Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekcióA gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésére áll jellel ellátott szekrény (polc), ahol a saját ruházat, váltóruha, cipő tárolása megoldott. Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú, a gyerekek méretének megfelelő mosdókagylóval, szappantartóval (folyékony szappanadagolóval), körömkefével. A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú gyermek-méretű WC, melyekben elválasztó paravánokkal oldjuk meg az intimitást. A gyermekek számára biztosított orrtörléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papír zsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk. A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége, melyhez a jellel ellátott poharakat elérhető magasságban helyezzük el. Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiéniás szabályok betartására.

- *Egészséges táplálkozás és ennek igényének alakítása:*

Az óvodába kerülő gyermekek különféle szociokulturális háttérből, különböző családi szokásokkal, köztük táplálkozási szokásokkal érkeznek. A gyermekek táplálkozására különös gonddal kell figyelnünk. Fokozott figyelmet fordítunk az étkezési szokásokra, biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit. Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében zöldség-és gyümölcsnapokat szervezünk. Célunk, hogy egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből. A korszerű táplálkozás igényét próbáljuk alakítani bennük.

A magas só- és telítettzsír- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, teendőit a 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet szabályozza, az 1 adag hús és húskészítmény mennyiségét, másrészt azt is, hogy az alacsonyabb és közepes zsírtartalmú húskészítmények, hányszor fordulhatnak elő 10 élelmezési napon belül. Közétkeztetésben, a 30%-nál magasabb zsírtartalmú húst, valamint sertés és baromfizsírt nem lehet felhasználni. Húsok zsírtartalmának csökkentésére jó gyakorlat, a látható zsírok eltávolítása, lebőrözése.

A Közétkeztető, minden általa biztosított étkezéshez étlapot készít, mely a nevelési- oktatási intézményekben, a szülők által is jól látható helyen kifüggesztésre kerül.

A Közétkeztető az étlapon feltünteti minden étkezés:

• a, számított energia-zsír-, telített zsírsav-, fehérje-, szénhidrát-, cukortartalmát,

• b, számított sótartalmát, valamint az élelmiszerek jelöléséről szóló miniszteri rendeletben meghatározott allergén összetevőket.

Napi rendszeres testmozgás, testedzés:

Miért tartjuk fontosnak ennek a területnek a fejlesztését? Köztudott, hogy egyre több gyermek szenved valamilyen tanulási, magatartási problémától. Ezeknek fő oka az idegrendszer éretlensége. Mivel a központi idegrendszer érési folyamata és a mozgásfejlődés szoros egységben biztosítja az értelem fejlődését, és a mozgás fejlesztésével hatni tudunk az idegrendszer fejlődésére, egy jól kidolgozott mozgásfejlesztő programmal sok kudarcot megelőzhetünk. Korunk rohanó világában a mindennapi mozgás feladata felértékelődött, hiszen a családok gyakran hárítják a feladatot az óvodára. A mozgásszegény életmóddal sajnos gyakorta társul elhízás is. Ennek megakadályozása, a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében óvodánk biztosítja a mindennapi mozgást. A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életben elsődleges feladat. A közös, örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolataik is kiszélesednek. A mozgásos játékok, feladatok szervezésénél az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük, a fokozatosság elvét szem előtt tartva. A balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására kiemelt gondot fordítunk.

- *A betegségek megelőzésére nevelés:*

Az óvodánk orvosával, védőnőnkkel együttműködve, elsődleges feladatunk az, hogy elérjük, hogy beteg, fertőzés átadására képes gyermek az óvodát ne látogassa. A gyermek az óvodába járást újra, csak orvosi igazolás ellenében kezdheti meg, a többi gyermek felülfertőződésének megelőzése érdekében. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása. Az egészséges gyerekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön. Óvodánkat rendszeresen látogatja a védőnő. Ha a helyzet indokolja, akkor akár több szűrést is beiktatunk. Dajkáink figyelmét gyakran felhívjuk a kilincsek és a gyakran érintett tárgyak fertőtlenítésére.

Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés).

Szociálhigiénés egészségfejlesztés

- *Érzelmi nevelés:*

A kisgyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör veszi körül. A gyerekekkel való bánásmód őszinte, barátságos, szeretetteljes, minden gyermekkel elfogadó, toleráns és minta értékű. Az egyéni bánásmód elve érvényesül. Elsődleges célunk (már a beszoktatáskor,) hogy biztonságos, szeretetteljes, aktív légkörben a gyerekek jól érezzék magukat, bekapcsolódjanak a közös tevékenységekbe. Kiépítjük a szokás és szabályrendszert, és pozitív modellt állítunk a gyermekek elé. A jó csoportlégkör biztosítása a sokszínű tevékenység, a közös élmények, és a gyermek önállósága (választások lehetősége). Csakis a saját erejében, képességeiben magabiztos gyermek válik szintén magabiztos, de jó értelemben kétkedő, tanulni vágyó, tanulni tudó, önmaga és a világ változásait követni tudó felnőtté. Fontos, hogy a gyerekek elfogadják egymást eltérő tulajdonságaikkal együtt. A boldogságóráink gyakorlataival ezt kitűnően tudjuk erősíteni.

Elvárt eredmény:

- szeretetteljes, biztonságos légkör veszi körül a gyerekeket,
- az óvodában dolgozó felnőttek pozitív modellt nyújtanak,
- közös élményeket biztosítunk a gyerekek számára,
- fejlesztő hatású szokás és szabályrendszert alakítanak ki az óvónők.

Egészséges életvezetés:

A rendszeresség és az ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot nyújtanak a kicsik számára. Minden esetben arra törekszünk, hogy a gyerekek társas kapcsolatai kiegyensúlyozottak legyenek. Az antiszociális magatartásformákat igyekszünk megelőzni és kezelni. A dühkezelési technikákat egyénileg tanítgatjuk. Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést segítjük elő, így a családi munkamegosztás fontosságára, az apai és anyai hivatás szépségét emeljük ki. Célunk, megóvni a gyermeket az idegrendszerükre ható káros hatásoktól.

- megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok.

  - A szomatikus nevelés feladatai: Pedagógiaelméletünkben megkülönböztetjük a testi nevelést a testneveléstől. Az előbbi (az egészségpedagógiai fogalomhasználatban szomatikus nevelés) felölel minden olyan ápolási, gondozási, esztétikai tevékenységet, amely a testre, a biológiai szervezetre irányul. A szomatikus nevelés körében mindennapos óvodai feladat a személyi higiénére nevelés (a testápolás, a ruházat, a helyes táplálkozás, a kulturált étkezés gyakorlása), az óvoda környezeti tisztaságának megóvása, a fertőző betegségek és tartási rendellenességek

megelőzése. A szomatikus nevelés aktív gyakorlatának tartjuk a testedzést, az óvodai nevelési programban szereplő testnevelést, a mozgáskultúra megalapozását, vagyis a rendszeres mozgás, fizikai aktivitás szokássá, magatartásuk részévé alakítását, a biológiailag szükséges mozgásigény kielégítését.

- A fizikai egészség fejlesztési lehetőségeiként az óvodai nevelés során az alábbiak adottak: az egyéni és közösségi egészségfejlesztés (személyi higiénia), a környezet védelme (környezeti higiénia), a gyakrabban előforduló betegségek megelőzése (profilaxis), testi rendellenességek megelőzése (korai prevenció).

- A pszichohigiénés nevelés feladatai: A pszichohigiénés nevelés (lelki egészségvédelem) a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek kiművelését öleli fel. Főbb területei közé soroljuk az egészséges napirend gyakorlását, készséggé alakítását, a hibás viselkedési módok kezelését (leszerelését), a stresszhatások kompenzációját, a magatartások érzelmi vezérlésére való készséget, a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértését és megoldását. A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai: a társas-társadalmi beilleszkedés (integráció) megvalósítása, a normatartás (adaptáció) elsajátítása és a tevékenység önellenőrzésének gyakorlása.

- A szociális egészség fejlesztési feladatai: E nevelési feladat a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készíti elő, és szeretetteljes együttműködésben való részvételre szoktatja.

Óvodánk hagyományairól:

Környezetünk megismerésének és óvásának igényét, óvodai hagyományait tudatosan alakítjuk a gyermekekben a foglalkozásokon és a rendszeres környezetvédelmi tevékenykedtetés során is. Külső környezetünk alakítására az udvarunkra virágültetést szervezünk. A belső környezet alakításában, a csoportszobában a csoportok lehetőségeinek figyelembe vételével élősarkok berendezésére van lehetőségünk. A csoportszobában terepasztal is biztosított a közös tevékenykedtetésre. A Víz Napja, Föld napja és Madarak Fák Napja, Állatok Világnapja programokba való bekapcsolódás egész éves tevékenykedtetést jelent a gyermekek számára. Egészséghetet szervezünk a gyermekeknek és a családoknak, mely során az egészséges táplálkozást támogatva zöldség és gyümölcssalátákat készítünk. A mozgás és a sport megszerettetése is központi feladatunk. Minden évben részt vesznek a nagycsoportosaink az országos KRESZ versenyen, ahol bemutathatják biciklis tehetségüket és a KRESZ szabályainak ismeretét. A nagycsoportosaink minden évben úszásoktatásra járnak.

2017 óta Boldog óvoda vagyunk. Boldogságórákat havonta egy alkalommal tartunk.

Az intézmény OM azonosítója: 032147

Az Nkt. 26. § alapján készítette a nevelőtestület bevonásával az óvoda főigazgatója.

.....

főigazgató Ph.

Legitimációs eljárás

Az Nkt. 70. § (3) bekezdése alapján a nevelőtestület a Pedagógiai Programot

...1.../2026.. számú határozatával elfogadta.

.....

a nevelőtestület nevében

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § alapján a szülői szervezet a Pedagógiai Programot véleményezte.

.....

a Szülői Szervezet nevében

Az Nkt. 83. § (2) bekezdés i) pontja alapján a Pedagógiai Programot a fenntartó

12.../2026... (...V.27.....) számú határozatával jóváhagyta.

.....

fenntartó képviseletében Ph.

A dokumentum jellege: nyilvános

Megtalálható: www.varlakovi.hu

Hatályos: a kihirdetés napjától: 2026.09.01.

Iktatószám: ...../202.....